Ազգ
Azg
armenian daily
9 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1997, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ #193 (1446)

Հիլարի Քլինթոնը Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանի հրավերով այցելելու է Հայաստան

Բոստոնում լույս տեսնող «Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթը տեղեկացնում է, որ անցյալ շաբաթ, հոկտեմբերի 3-ին, Հայաստանի առաջին տիկին Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանին Սպիտակ տանն ընդունել է Մ. Նահանգների առաջին տիկինը Հիլարի Քլինթոնը: Զրույցի ընթացքում տիկին Տեր-Պետրոսյանը շնորհակալություն է հայտնել Մ. Նահանգների կառավարությանն ու ժողովրդին առողջապահության բնագավառում Հայաստանին ցույց տված օգնության համար, ինչին տիկին Քլինթոնը պատասխանել է, որ առաջիկայում այդ օգնությունը տարածաշրջանի երկրներին ոչ միայն կշարունակվի, այլեւ կավելանա: Տիկին Տեր-Պետրոսյանը Մ. Նահանգների նախագահի տիկնոջը հրավիրել է Հայաստան: Հրավերն ընդունվել է ջերմորեն:

Տիկին Տեր-Պետրոսյանը Վաշինգտոնում հանդիպում է ունեցել նաեւ սենատոր Բոբ Դոուլի, կրթության նախարար Ռիչարդ Ռայլիի, քաղաքական ուրիշ դեմքերի եւ դիվանագետների հետ: Ուրբաթ գիշեր ՀՀ դեսպանատանը նա ճառ է արտասանել Հայաստանի անկախության 6-րդ տարեդարձի առթիվ կազմակերպված ընդունելությանը:

ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՑ

Ադրբեջանը ընդունեց Մինսկի խմբի եռանախագահների ծրագիրը

«Ազատություն» ռադիոկայանի ադրբեջանական ծառայության թղթակիցը Բաքվից հաղորդեց ՌԴ արտգործնախարար Եվգենի Պրիմակովի Ադրբեջան կատարած այցի մասին: Թղթակից Ալիեւան պնդում է, որ ադրբեջանական կողմը Պրիմակովին հանձնել է մի գրավոր փաստաթուղթ, որ Բաքուն ընդունում է Մինսկի խմբի եռանախագահների կազմած ղարաբաղյան հիմնախնդրի կարգավորման ծրագիրը:

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւի եւ Եվգենի Պրիմակովի միջեւ երես առ երես հանդիպումը տեւել է 1,5 ժամ: Պրիմակովը հայտարարել է, թե այս այցը Բաքու նախապես ծրագրված էր եւ իրականացնելու իրավունքը նախորդ օրը Բորիս Ելցինն է տվել: Ըստ ծրագրի, հաղորդում է Բաքվի թղթակիցը, հայկական կողմը Ադրբեջանին պետք է վերադարձնի գրավված 6 շրջանները, որից հետո, Լեռնային Ղարաբաղի կարգավիճակի ճշտմանը զուգահեռ, Շուշին եւ Լաչինը: Այստեղ շեշտենք, որ Բաքվի թղթակիցն այս տեղեկությունները ստացել է Ադրբեջանի նախագահի գրասենյակից: Ռուսաստանի արտգործնախարարը Բաքվի գրավոր համաձայնությունները գնահատելով դրական՝ հայտարարել է, որ դա ցույց է տալիս Ադրբեջանի կառուցողական դիրքը եւ շեշտում հակամարտությունն արագ լուծելու այս երկրի ցանկությունը: Նա նշել է, որ միջնորդները սպասում են հակամարտության բոլոր կողմերի գրավոր համաձայնությանը: Պրիմակովը այնուհետեւ ասել է, թե ներկայացված առաջարկներին կողմերի համաձայնությունը թույլ կտա «իրականացնել այս արդեն հնացած խնդրի կարգավորման բանակցային գործընթացի հաջորդ քայլերը»: Ռուսաստանի արտգործնախարարը Բորիս Ելցինի անունից հավաստիացրել է, որ հայ-ադրբեջանական հակամարտությունը կարգավորվելու է Ադրբեջանի տարածքային ամբողջականության սկզբունքի հիման վրա:

Բաքվի թղթակիցը հիշեցնում է, որ անցյալ շաբաթ Ադրբեջանը նոտա էր հղել Ռուսաստանին, որտեղ ասված էր, թե Հայաստանին անօրինական կերպով զենք մատակարարելու հարցը հետաքննելու նպատակով ստեղծված հանձնաժողովի աշխատանքներում որեւէ առաջընթաց չկա: Այս հայտարարությունը Հեյդար Ալիեւը հանձնել է Եվգենի Պրիմակովին: Երեկվա հանդիպման բաց հատվածում Ռուսաստանի արտգործնախարարը որեւէ կերպ չի անդրադարձել Ադրբեջանի արտգործնախարարության նոտային:

«ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ-ԵՐԵՎԱՆ

Արկադի Ղուկասյանի ասուլիսը դրսի՞ համար էր

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

Արկադի Ղուկասյանի հանդիպումը լրագրողների հետ, թե ժամանակային առումով եւ թե բովանդակային, ուղղակիորեն առնչվում էր Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մամուլի ասուլիսին, որպես վերջինիս տրամաբանական շարունակություն եւ հետեւանք: Եվս մեկ անգամ հաստատելով ղարաբաղյան կողմի ինքնուրույնությունը եւ համապատասխան տեսակետները, այն գլխավորապես քաղաքական առումով արդարացված միջոց է եւ մինչեւ օրս դեռ չլուծված տարաձայնությունների արձանագրում: Ասուլիսի ընթացքում Արկադի Ղուկասյանի կեցվածքն ու խոսքը անկախ էր, եւ ընդհանուր առմամբ տպավորությունն այն էր, որ նա գիտեր ինչ է անում: Ադրբեջանական պաշտոնյաների եւ լրատվամիջոցների արձագանքը ավանդական էր՝ հերթական խաղ: Անշուշտ նման ձեւակերպումը զուրկ չէ տրամաբանական հիմքից, եւ որոշ դեպքերում կարող է դառնալ նաեւ շահարկման առարկա: Բնականաբար, խոսքը դիվանագիտական խաղի մասին է: Երեւի թե կասկածից վեր է, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի շուրթերով արտահայտված գոնե մի քանի արտահայտություն կանխավ՝ գրգռիչ բնույթի էին: Կամա թե ակամա ուղղված, արդեն «չեզոք» դարձած բնակչությանը, խռովահույզ նոր ալիք հաղորդելու ուղղությամբ, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի մի քանի նախադասություն կարծես թե հասան իրենց նպատակին: Բնակչության ամենալայն զանգվածների, առանձին հասարակական եւ քաղաքական կազմակերպությունների, անհատների եւ պաշտոնյաների ակնկալվող զայրույթը երեւի թե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի համար ներկայացվում է որպես միջոց միջնորդների եւ շահագրգիռ կազմակերպությունների առջեւ «արդարանալու» համար: Նախընտրելով գնալ սեփական բնակչության դեմ ակնհայտ առճակատման, ՀՀ նախագահը սրա դիմաց փորձում է չկորցնել ԵԱՀԿ-ի տարբերակը, քանզի հակառակ դեպքում գործը ՄԱԿ-ի վարույթի առարկա դառնալու պարագայում, ԼՂՀ «հանձնումը» Ադրբեջանին դառնում է օրակարգի խնդիր:

Առաջին հայացքից Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հայտնի ասուլիսի նպատակաուղղվածությունը հենց սա է: Դատողությունների նման հարթության վրա, համաձայնվենք, որ ավելի քան տրամաբանական են թվում նրա մեկ-երկու ակնհայտորեն գրգռող արտահայտությունները, դրան հաջորդող ժողովրդի ու կազմակերպությունների արձագանքը, եւ վերջապես ԼՂՀ նախագահի հոկտեմբերի 7-ի ասուլիսը:

Ավելին, Արկադի Ղուկասյանի հանդիպումը լրագրողների հետ բնութագրվում էր նաեւ որոշ տարօրինակությամբ, որն ինչ-որ չափով քողարկված էր, առավել եւս ծրագրված ասելիքի համատեքստում: «Հրավիրված» լրագրողների գերակշիռ մասը արտասահմանյան լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ էին. փաստորեն սա առաջին դեպքն էր, երբ ԼՂՀ ղեկավարության *ասուլիսին բացակա* էին ՀՀ պաշտոնական լրատվամիջոցները՝ «Լրաբեր» հեռուստածրագիրը, «Հայաստանի Հանրապետություն» եւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիա», ինչպես նաեւ «Հայք» թերթերը: Ինչ վերաբերում է հրավիրվածներիս, ապա այդ մասին տեղեկացվել ենք ուղղաթիռի թռիչքից ընդամենը կես ժամ առաջ:

Տես ► էջ 2

Երեւանում կբացվի Թեքեյան մշակութային միության կենտրոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 14-ին Երեւանում տեղի կունենա Թեքեյան մշակութային միության (ԹՄՄ) «Թեքեյան կենտրոնի» բացման հանդիսավոր արարողությունը: Այս համալիր շինությունը, որը գտնվում է մայրաքաղաքի Օղակաձեւ զբոսայգու նախկին «Կռունկ» սրճարանի տեղում եւ նրա հարակից տարածքում, կառուցվել է գլխավորապես ԹՄՄ հանգուցյալ անդամ պրոֆ. Բարունակ Թովմասյանի այրու՝ Անժել Թովմասյանի, ինչպես նաեւ Լոնդոնի Թեքեյան Թրաստի մի շարք բարերարների դրամական ներդրումներով: Ըստ ԹՄՄ մամլո հաղորդագրության, այս տպավորիչ համալիր կառույցը՝ որպես ամբողջովին արտասահմանյան ներդրման արդյունք եւ «Թեքեյան կենտրոն» շահույթ չհետապնդող ՍՊԸ-ի սեփականություն, այժմ «Մայր հայրենիքի եւ նրա անկախ պետականության նկատմամբ ԹՄՄ ողջ շրջանակի վստահության եւ հանձնառության առհավատչյան է»:

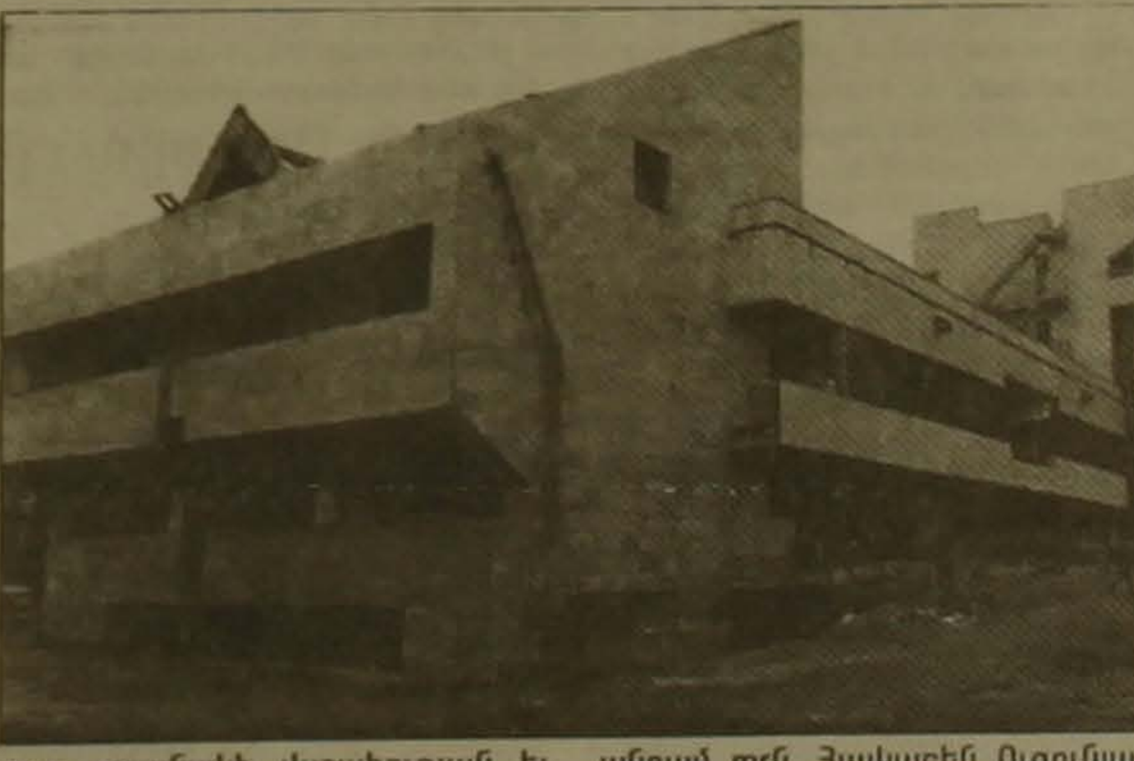

Կենտրոնի բացման պատիվը տրված է Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանին եւ ԹՄՄ հիմնադիր անդամ պրն. Հայկաշեն Ուզունյանին: Նույն օրը տեղի կունենա նաեւ օրհնության եւ նվիրաբերության արարողություն, ինչպես նաեւ կբացվի նկարչական ցուցահանդես:

Առաջիկա շաբաթ օրը կնշվի Թարգմանչաց տոնը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Արարատյան Հայրապետական թեմը տեղեկացնում, որ առաջիկա շաբաթ օրը, հոկտեմբերի 11-ին Հայ Առաքելական Սուրբ եկեղեցին նշում է Թարգմանչաց տոնը: Ոգեկոչելով հիշատակը սրբացյալ վարդապետներ Մեսրոպ Մաշտոցի, Եղիշեի, Մովսես Քերթողի, Դավիթ Անհաղթի, Գրիգոր Նարեկացու, Ներսես Շնորհալու եւ հանձինս նրանց եւ նրանց անմահ գործի, Թարգմանչաց տոնը վերստին կարեւորում է մեր ժողովրդի կյանքում հայ գրերի գյուտն ու Սուրբ Գրքի թարգմանությունը, արժեւորում հայ գրավոր բազմադարյա ժառանգությունը:

Ազգային մեծ տոնի առիթով Արարատյան Հայրապետական թեմը հրավիրում է մասնակցելու բոլոր եկեղեցիներում մատուցվող սուրբ պատարագին եւ «Ղողանջ զանգերի» նշանաբանով կազմակերպվող միջոցառումներին. հանդիսություն Մատենադարանի մոտ (ժամը 10-10.45), պատարագ Սբ. Սարգիս եկեղեցում եւ համերգ թեմի առաջնորդարանի մոտ (ժամը 11-12.30), ուխտագնացություն Օշական (ժամը 13.45-17):

Շեյխ Յասինի հայրենիք վերադառնալը Նաթանյահուին եւ Արաֆաթին ստիպեց բանակցել

8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», BBC: Իսրայելի վարչապետ Նաթանյահուն եւ Պաղեստինի առաջնորդ Յասեր Արաֆաթն այսօր առավոտյան կայացած հանդիպման ժամանակ պայմանավորվել են պարբերաբար հանդիպել խաղաղության հաստատման գործընթացը շարունակելու նպատակով: Այդ մասին այսօր հայտնեց ԱՄՆ-ի բանագնաց Դենիս Ռոսը, որի միջնորդությամբ է կայացել այսօրվա անսպասելի հանդիպումը սահմանին գտնվող Էրեզ անցակետում: Ռոսի վկայությամբ, կողմերի տարբեր մոտեցումները պահպանվում են, սակայն 2,5 ժամ տեւած բանակցությունները արդյունավետ էին: Այս հանդիպումը, որն անցել էր փակ դռների ետեւում, կողմերը բնորոշել են որպես խաղաղության գործընթացի նոր փուլ: Նաթանյահուն եւ Արաֆաթը չէին հանդիպել վերջին 8 ամիսների ընթացքում: Մեկնաբանների կարծիքով, 2 ղեկավարների հանդիպման համար խթան էր հանդիսացել «Համասի» հիմնադիր եւ հոգեւոր առաջնորդ շեյխ Ահմեդ Յասինի հայրենիք վերադառնալը եւ «Համաս» շարժման հեղինակության զգալի աճը պաղեստինցիների շրջանում: Մեկնաբանների կարծիքով շեյխ Յասինը վտանգ է ոչ միայն Նաթանյահուի, այլ ավելի շատ Արաֆաթի համար:

Առնվազն 3 իսրայելցի զինվոր սպանվել է եւ 9-ը վիրավորվել այսօր Լիբանանում, այսպես կոչված Իսրայելի անվտանգության գոտում տեղի ունեցած ականների պայթյունների հետեւանքով: Կատարվածի համար պատասխանատվությունը ստանձնել է «Հըզբոլլահ» մահմեդական շարժումը: Պայթյուններից հետո իսրայելցիները կրակ են բացել մահմեդականների հենակետերի ուղղությամբ, սակայն «Հըզբոլլահի» կորուստների մասին ոչինչ չի հաղորդվում:

ՄՈՍԿՎԱ

Չեռնոմիրդինը Պետդումային կոչ արեց գնալ երկխոսության, այլ ոչ թե հակամարտության

8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, BBC, DW, VOA: Ռուսաստանի վարչապետ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը կոչ արեց Պետդումային կառավարությանն անվստահության քվե չհայտնել եւ դրա փոխարեն համատեղ մշակել հաջորդ տարվա բյուջեն: Ելույթ ունենալով Պետդումայում Չեռնոմիրդինն ասաց, թե Ռուսաստանի տնտեսությունը հաղթահարում է ճգնաժամը, երկու ամիս է, ինչ մի շարք ճյուղերում արձանագրվում է արդյունաբերական արտադրության աճ եւ զրոյական սղաճ, եռակի աճել են արտասահմանյան ներդրումները: Վարչապետն ասաց նաեւ, թե այժմ կառուցողական երկխոսություն վարելու ժամանակ է, այլ ոչ թե հակամարտության: «Վստահ եմ, որ եւ երկրին, եւ ռուսաստանցիներին այժմ ոչ թե անվստահության քվե հայտնելն է պետք, ոչ թե ընտրություններ եւ վերընտրություններ են պետք, ոչ թե քաղաքական դիմակայությունը, այլ արդյունքներ են պետք: Եթե կռիվ սկսենք, կխափանենք հաջորդ տարիները: Ո՞ւմ է դա պետք: Ո՞ւմ ձեռքերն են քոր գալիս: Ումը որ քոր է գալիս, ուրիշ տեղեր քորեք», հայտարարեց վարչապետը: Երեքշաբթի օրը կոմունիստները Պետդումայում հայտարարել էին, թե կառավարության «աղետալի տնտեսական բարեփոխումների» դեմ պահանջելու են անվստահության քվե հայտնել կաբինետին: Այդ հարցով քվեարկություն անցկացնելու որոշումը Դուման պետք է ընդունի հաջորդ շաբաթ: Համաձայն սահմանադրության, անվստահության քվե հայտնելու համար բավարար է, որ կողմ քվեարկի պատգամավորների կեսից ավելին: Եթե նախագահը չընդունի եւ 3 ամսվա ընթացքում կառավարությանը երկրորդ անգամ անվստահության քվե հայտնվի, նախագահը կամ պետք է կառավարությանը պաշտոնանկ անի, կամ էլ կազմացրի Դուման: Պարզ է, որ Բորիս Ելցինը կընտրի երկրորդը:

ՀԲ-ն եւ լրագրողները տնտեսության զարգացման եւ չքավորությունը հաղթահարելու տարբեր ուղիներ են տեսնում

Համաշխարհային բանկի Վաշինգտոնյան գրասենյակում Հայաստանի եւ Վրաստանի Հանրապետությունների հետ ծրագրերի տնօրենի պաշտոնն այս տարվա հուլիսին ստանձնած Ջուդի Օ՛Քոնորի այցը Հայաստան պայմանավորված էր երկրին ծանոթանալու ցանկությամբ: Մյուս նպատակը, ինչպես հայտնեց նա երեկ ՀԲ գրասենյակում հրավիրված մամլո ասուլիսում, ՀՀ կառավարության հետ կառուցվածքային բարեփոխումների ծրագրի շուրջ քննարկումն էր: Ասուլիսի մյուս բանախոսն էր տարածաշրջանի խնդիրների տնտեսական խորհրդական Աննա Ռեվենգան: Նրանք առիթ են ունեցել ծանոթանալու՝ ինչպես են իրականացվում ՀԲ ծրագրերը, մասնավորապես Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի միջոցով կատարվող աշխատանքները, անցած շաբաթ ՀՀ-ում ՀԲ ներկայացուցիչ Վահրամ Ներսիսյանցի հետ լինելով Գյումրիում: Հայտարարելով, որ չքավորության հաղթահարումը ՀԲ նպատակներից է, տիկին Օ՛Քոնորն ասաց, որ խիստ կարեւորում են համայնքների հետ կատարվող այդ աշխատանքները, քանի որ, անկախ վերջին տարիների առաջընթացից, չքավորության մակարդակը Հայաստանում շարունակում է խիստ բարձր մնալ: Այցի երրորդ խնդիրը ՀԲ գրասենյակի արդեն ամբողջապես ձեւավորված աշխատակազմի (որի մեջ ընդգրկված են նաեւ էներգետիկայի, գյուղատնտեսության, առողջապահության նախարարությունների փորձագետներ) հետ, ՀՀ կառավարության մասնակցությամբ, ռազմավարություն մշակելն էր: Այդ քննարկումների ընթացքում փորձ արվեց ճշտել, թե որոնք են տնտեսական աճի դանդաղման պատճառները եւ ինչպիսի՞ միջոցներով է հնարավոր պայքարել դրանց դեմ: Մատնանշելով բարելավումները էներգետիկայի բնագավառում, ընդհուպ ինքնածախսածածկման եւ պետբյուջեից անկախ դառնալու փաստը, տիկին տնօրենն ասաց, որ ներկայումս բարեփոխումները չունեն նույն թափը, քանի որ կան ջրային համակարգի հետ կապված խնդիրներ: Ցանցի բարելավման 2 ուղիներ են ներադրվում, որոնք կընտրվեն ՀՀ կառավարության համաձայնությամբ:

Այս հարցի կապակցությամբ լրագրողները հակասություններ գտան ՀԲ՝ չքավորության վերացման դիրքորոշման եւ բարեփոխումների ընթացքի միջեւ: ՀԲ ներկայացուցիչը համաձայնեց, որ սպառողի տեսանկյունից հարցադրումը իրավացի է, քանի որ պետք է ճշտել՝ ծառայությունը բարձր վճարվո՞ղ է, թե՞ բարձրորակ: Տիկին Օ՛ Քոնորը մտահոգություն հայտնեց արտահանման (մասնավորապես զարդեղենի) նվազեցման առթիվ, ինչպես եւ անցումային շրջանում ձեռնարկությունների վերապրոֆիլավորման անհրաժեշտության վերաբերյալ: Ի պատասխան լրագրողների այն դիտարկման, թե հարկավոր է մշակել նոր մոտեցումներ, որոնք կնպաստեն արտադրության զարգացմանը եւ աշխատատեղեր ստեղծելուն, բանախոսն ասաց, որ ՀԲ-ն ձեռնարկությունների վերակառուցման մեծ փորձ չունի, եւ բերեւս առավել լավատեսորեն է տրամադրված, կարծելով, թե հայ ձեռնարկատերերն իրենք կարող են ուղիներ գտնել: Այստեղ տնօրենը հարկ համարեց թվարկել այն ծրագրերը, որոնք նպաստել են տարբեր ոլորտների բարելավմանը: Միաժամանակ նշեց, որ այդ առթիվ ՀՀ կառավարության կողմից որեւէ խնդրանք չի ներկայացվել:

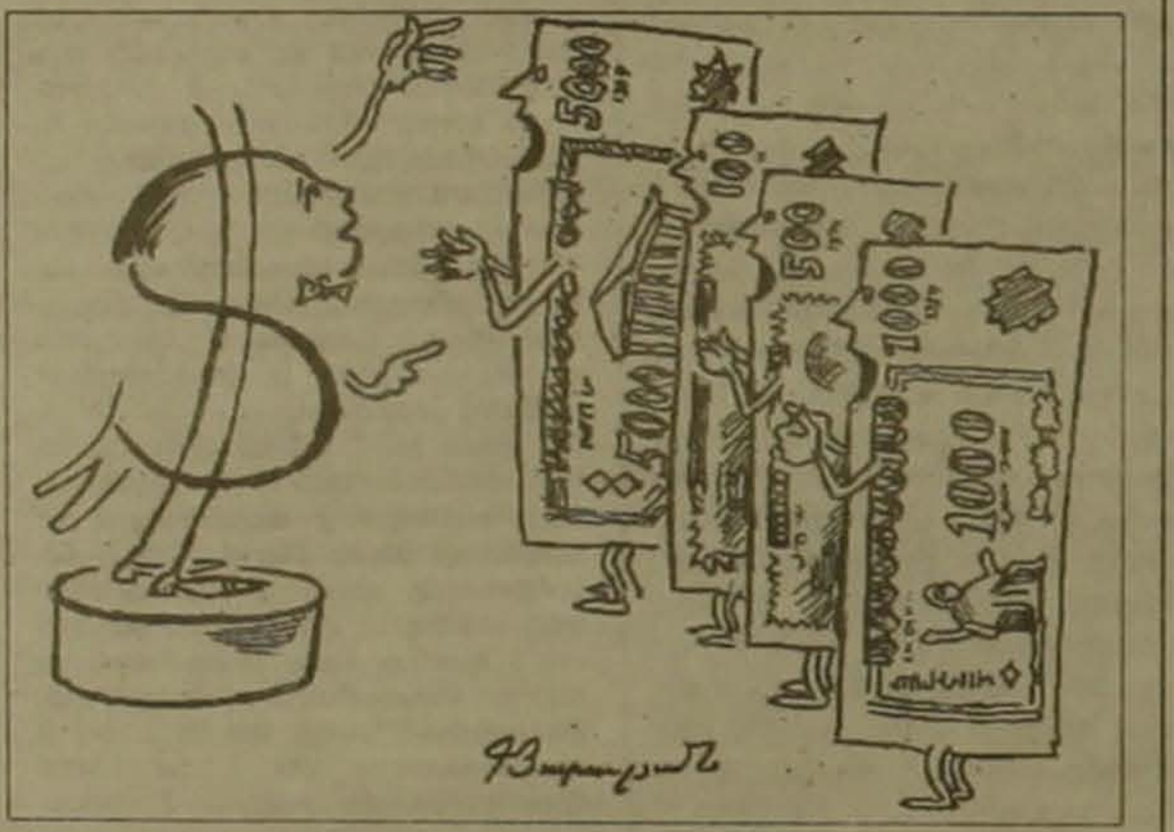

Քննարկելով վաուչերային սեփականաշնորհման հարցը, որը ՀՀ կառավարությունը դադարեցնելու միտում ունի, մինչդեռ ՀՀ նախկին վարչապետ Հ. Բագրատյանն այն միայն դրամային սեփականաշնորհումով փոխարինելը սխալ էր համարում, բանախոսն ասաց, որ ծանոթ չէ Բագրատյանի կարծիքին, իսկ այս նոր կարգը որոշակի փուլ է, որ հաղթահարվում է սեփականաշնորհման ընթացքում: Վահրամ Ներսիսյանցի հայտարարության համաձայն, համանման գործընթաց տեղի է ունենում բոլոր երկրներում, միայն թե՝ տարբեր արագությամբ:

Դառնալով վերահսկման խնդիրներին, ասվեց, որ այս ոլորտում 2 ճանապարհներ են նախանշվում. բարեփոխել վերահսկման արդյունավետությունը եւ որակը, ինչպես նաեւ՝ առավել հստակ համակարգել աշխատանքը տարբեր վերահսկիչ միավորների հետ: Սովորաբար որոշակի փուլի տրամադրման դեպքում նաեւ գործունեությունը վերահսկելու վերաբերյալ համաձայնություն է ձեռք բերվում: «Քանի որ մենք նույնպես պատասխանատվություն ենք կրում մեր նախագծերի սեփականատերերի առջեւ, ապա վերահսկման բազմաստիճան եւ բազմափուլ կարգ է գործում, իսկ նման չարաշահումներ գրանցելու դեպքում հարկ ենք համարում գործադրել օրենքը»: Դատաիրավական մարմինների վարույթին հանձնված 2 գործը վկայում են այդ մասին:

Մինչ այժմ ՀԲ միջոցով Հայաստանին է փոխանցվել 132 մլն դոլար: 132 մլն-ից դեռ չի օգտագործվել 80 միլիոնին համարժեք գումար: Առաջիկա տարիներին (միջին հաշվով՝ տարեկան 4 ծրագրի համար) Հայաստանին կհատկացվի եւս 260 մլն դոլար՝ ուղղված կրթության, առողջապահության, տրանսպորտի, մասնավոր ոլորտներին, կառուցվածքային բարեփոխումներին եւ այլն: «Ինձ թվում է, որ 2 տարվա ընթացքում Հայաստանում կձեւավորվի մի համակարգ, որը կկարողանա ներդրումներ ներգրավել»: Նոր նախագիծը զգալի մաս կպարունակի պետբյուջեից, եւ կնպաստի չքավորների համար հատկացվող ծառայություններին (մասնավորապես՝ առողջապահության բնագավառում): Տիկին Օ՛Քոնորը միաժամանակ տեղեկացրեց, որ վաղը հայտնի կդառնա հայկական այն բանկի անունը, որին իրավունք է վերապահվելու բաշխել Ձեռնարկությունների զարգացման ծրագրի վարկային միջոցները:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ-ԵՐԵՎԱՆ

Արկադի Ղուկասյանի ասուլիսը դրսի՞ համար էր

Սկիզբը էջ 1

Ի՞նչ է նշանակում այս ամենը եւ ո՞րն է սրա բացատրությունը: Եթե սա, ինչպես նշեցինք «սովետ» դիվանագիտական խաղ է, ապա զուտ տրամաբանորեն (չբացառելով անհեթեթության տոկոսը) ինչ-որ կերպ «մարսելի է»: Լեռնային Ղարաբաղը առանձին կողմ է, ունի տարաձայնություններ ՀՀ ղեկավարության հետ, իսկ ՀՀ պաշտոնական լրատվամիջոցները «աջակցել են» սեփական իշխանություններին: Ուստի, եթե մեր դատողություններում առաջնորդվելու լինենք «լրագրողական համապատասխան ներկայության» սկզբունքով, ապա ստիպված կլինենք ընդունել, որ հոկտեմբերի 7-ի ասուլիսը ուղղված էր նախեւառաջ արտաշխարհին:

Այնուամենայնիվ, բերված տեսակետից զատ, գոյություն ունի մեկ այլ իրողություն, որը նոր չէ եւ արդեն հասցրել է դառնալ ավանդական: Նորություն չէ, որ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը բնակչության հետ «հաղորդակցվելու» դեպքում խոսել եւ խոսում է հենց նման լեզվով, անկախ նրանից, թե ինչի մասին է բուն խոսքը: ՀՀ նախագահի ասուլիսը առավել ընկալվում է նախեւառաջ հենց այդ համատեքստում: Նա ինչ-որ չափով «անկանխատեսելի անձ է» հայրենիքում, եւ բնակչությունը, իրոք, չի կարող հասկանալ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի «ուզածը»: Բնակչությունը հոգնել է ՀՀ նախագահի խոսքի տողատակային իմաստը որոնելուց: Հարցի էությունն այն է, որ եթե անգամ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը սկսել է դիվանագիտական խաղի նոր փուլ, ապա տարիներ շարունակ չպետք է «խաղար» սեփական ժողովրդի հետ: Գալիս է պահ, երբ հենց դա է դառնում բախտորոշ գործոնը:

Ինչ խոսք, չի կարելի միանշանակորեն, հենց այնպես, Արկադի Ղուկասյանի հոկտեմբերի 7-ի խոսքը ընկալել որպես «հանպատրաստից», առավել եւս երկու նախագահների ջերմ փոխհարաբերությունների ֆոնի վրա: Այնուամենայնիվ, ԼՂՀ-ում իր հերթին գոյություն ունի բավականին զգալի հասարակական ճնշող եւ հայտնի ուժերի դասավորություն, որոնց «լուծը» պարտադրում է խոսել «ժողովրդի լեզվով»: Մեր այն հարցին, թե հոկտեմբերի 7-ի հանդիպումը լրագրողների հետ որքանո՞վ է պայմանավորված Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ասուլիսով, պարոն Արկադի Ղուկասյանը պատասխանեց. «Եթե ասեմ պայմանավորված չէ, միեւնույն է, չեք հավատա: Ես միշտ ցանկություն ունեցել եմ խոսել լրագրողների եւ հասարակության հետ»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Լեոնիդ Հակոբյանը կառավարությանն անվստահություն հայտնելու փորձ է անում

ԱԺ-ի եւ կառավարության՝ երեկվա հարցուպատասխանի ժամանակ կառավարության կազմը նկատելիորեն նվազել էր, ինչի պատճառը վարչապետի գլխավորած պաշտոնական այցն էր Կիրգիզիայի մայրաքաղաք: Այս հանգամանքը իր որոշակի հետքը թողեց ողջ հարցուպատասխանի վրա: Հարցեր տալու համար հերթագրվեցին 5 պատգամավորներ: Լեոնիդ Հակոբյանը (ՀԿԿ) նախ ափսոսանք հայտնեց վարչապետի բացակայությունից, ապա ավելացրեց, որ կառավարության հրաժարականի ժամանակը հասունացել է, քանի որ կառավարությանը տված վստահության ժամկետը սպառվել է. բարձրացել են էլեկտրաէներգիայի, հեռախոսի վարձավճարները: Հակոբյանը նպատականահարմար չհամարեց, որ հարցին պատասխանի ֆինանսների նախարարը, եւ նշեց, որ հարցադրումը մնում է ուժի մեջ: Ռեպլիկի ձեւով Արա Սահակյանը նկատեց, որ ոչ միայն հարցադրումն է մնում ուժի մեջ, այլեւ այն, որ «Մոսկվայում կատարվող բոլոր պրոցեսներին անմիջապես արձագանքում են» Հայաստանում (նկատի ունի ՌԴ Պետդումայի կոմկուսի խմբակցության՝ կառավարությանն անվստահություն հայտնելու փաստը-Ն. Մ.):

Ն. Մ.

ՍԻՄ-ը եւ Ազգային պետությունը միավորվում են

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ազգային Պետություն կուսակցությունը եւ Սահմանադրական իրավունք միությունը (ՍԻՄ) միավորվում են: Առայժմ երկու կազմակերպությունների ղեկավարները բանակցում են միավորման կարգավիճակի եւ այլ հարցերի շուրջ: ՍԻՄ-ի փոխնախագահ Հայկ Բաբուխանյանի խոսքերով, երկու կազմակերպությունների ծրագրերը շատ համահունչ են, եւ միավորումը նպատակ ունի համախմբել տարանջատված ազգային ուժերը: «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցի հետ զրույցում Հ. Բաբուխանյանը չբացառեց, որ միավորմանը կմիանան նաեւ այլ ուժեր, «ովքեր մտահոգված են պետության ճակատագրով»: Հ. Բաբուխանյանը չնշեց, թե որոնք են այդ կազմակերպությունները, տեղեկացնելով միայն, որ բանակցություններն ընթացքի մեջ են:

Ցավակցություն

«Գարդմանք» հայրենագիտական ամսաթերթի խմբագրությունը խորապես վշտացած է եւ ցավակցություն է հայտնում «Ազգ» օրաթերթի համակարգչային դիզայներ Կարինե Արզումանյանին սիրելի հայրիկի՝

Սաշա Արզումանյանի

վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

Գյումրին հրավիրում է ամերիկահայ գործարարների

Հայ ավետարանչական առաքելության հրավերով, մասնավոր այցով սեպտեմբեր ամսին 16 օրով ԱՄՆ էր մեկնել Գյումրիի քաղաքապետ, ԱԺ պատգամավոր Միքայել Վարդանյանը: Վերադարձից հետո, օրերս հանդիպման հրավիրելով լրագրողներին, նա պատմեց, թե իր հիմնական նպատակը եղել է ծանոթությունը ամերիկահայ սփյուռքի հետ եւ համագործակցության հնարավորությունների որոնումը: Գլենդելի, Փասադենա, Լոս Անջելես, Լաս Վեգաս եւ այլ քաղաքներում մեր հայրենակիցների, այդ թվում նախկին գյումրեցիների, գործարար մարդկանց հանդիպումների ընթացքում նաեւ քննարկվել են Գյումրիում որոշ ծրագրեր համատեղ իրականացնելու հարցեր: Քաղաքապետը ներկայացրել է մասնավորապես 6 դպրոցական շենքերի նախագծեր, երկրաշարժից կիսափլված Սուրբ Ամենափրկիչ եկեղեցու վերականգնումը, առողջապահության բնագավառին վերաբերող երկու ծրագրեր, որոնց վերաբերյալ հույս ունի շուտով ստանալ ֆինանսավորման առաջարկություններ: Մ. Վարդանյանը տեղեկացրեց, թե նախնական համաձայնություն է ձեռք բերվել Գյումրիում 120-180 տեղով հայ-ամերիկյան համալսարան բացելու վերաբերյալ: Քննարկվել են նաեւ առեւտրի, շինարարության, տնտեսության զարգացման մի շարք ծրագրեր: Մի կազմակերպություն խոստացել է Գյումրիում ստեղծել մեծածախ առեւտրի բազա, որտեղ կվաճառվեն հիմնականում շինանյութեր, տնտեսական ապրանքներ: Իսկ երկաթուղային մի մեծ ընկերություն պատրաստակամություն է հայտնել մասնակցել Գյումրիի դեպոյում լոկոմոտիվների նորոգման արտադրական գործընթացին:

Քաղաքապետը լրագրողներին հայտնեց, թե իր այցը մեծ ձեռքբերում չի համարում, քանի որ ավելի օգուտ կարող են բերել գործարար մարդկանց այցելությունները ու անմիջական շփումները: Ինչպես նա նշեց, իր այցի արդյունքներից մեկը կարող է լինել առաջիկայում Գյումրիի գործարարների հետ նման երկկողմ հանդիպման կազմակերպումը:

Գ. Մ.

Գործակցության հեռանկարներ Եգիպտոսի հետ

Հոկտեմբերի 6-ին Լոռու մարզում էր Եգիպտոսի Արաբական Հանրապետության վերահսկողական գերատեսչության պատվիրակությունը: Մարզպետարանում տեղի ունեցած հանդիպումից հետո պատվիրակներն այցելեցին Վանաձորի «Բազում» կարի ֆաբրիկա, Սպիտակի վերելակների գործարան, ծանոթացան մարզի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակին: Պատվիրակության ղեկավար Սուհհամադ Յուսեֆ ալ Շաման պատրաստակամություն հայտնեց Լոռու մարզը ներկայացնել Եգիպտոսի գործարար շրջանակներում՝ արդյունաբերության, գյուղատնտեսության, մշակույթի եւ հատկապես զբոսաշրջիկության ասպարեզում համագործակցություն ծավալելու նպատակով:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՆԱՍՅԱՆ
Վանաձոր

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

Կիպրոսի հայկական լոբբին, առաջնորդությամբ երկրի խորհրդարանում համայնքի ներկայացուցիչ Պետրոս Գալայջյանի եւ հոգեւոր նոր հովվի՝ Վարուժան եպիսկոպոս Հերգելյանի, այցելեց ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 5 մշտական երկրների դեսպանատներ եւ համառոտ տեղեկություն տվեց ինչպես կղզու հայկական համայնքի, այնպես էլ Հայաստանում եւ Լեռնային Ղարաբաղում տիրող կացության մասին։ Նրանք ծրագրում են նույն առաքելությամբ հանդիպել նաեւ եվրոպական հանձնախմբի դեսպան Ժիլ Անույի

ՍՓՅՈՒՌՔ

Հայկական քարոզչություն Կիպրոսում

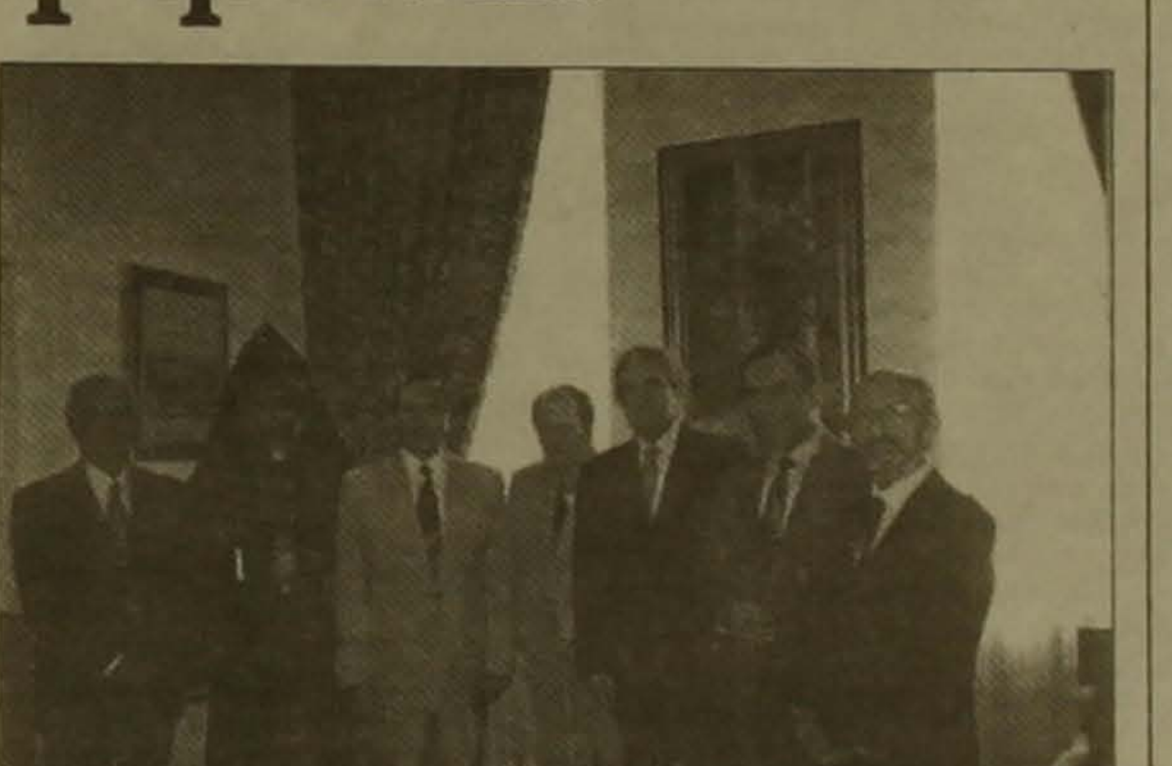

հետ։

Հայկական պատվիրակությունը վերոհիշյալ դեսպաններին հանձնեց օրինակներ «Սպիտակ թուղթ» տեղեկագրից, որտեղ նկարագրված են Լեռնային Ղարաբաղի պատմության եւ ներկա՝ հետանկախության պայքարի մանրամասներն ու նրա ժողովրդի եւ կառավարության վճռականությունը՝ ազերի լծից ազատ ապրելու համար։

Հայ ներկայացուցիչները դեսպաններին հաղորդեցին, որ սփյուռքահայությունը օրինական հիմքի վրա ջանք չի խնայի ապահովելու Լեռնային Ղարաբաղի հայության ինքնորոշման իրավունքի հաստատությունը։ Նրանք բացատրեցին, որ Ղարաբաղի ղեկավարների կատարածն անկախության հռչակման [illegible] ստեղծման միակողմանի քայլ չէր, այլ խստորեն համապատասխանում էր նախկին Խորհրդային Միության փլուզումից հետո ստեղծված ԱՊՀ երկրների ստորագրած պայմանագրի կետերին։

Կիպրոսի հայկական լոբբին բաղկացած է հայկական համայնքի երեւելի ղեկավար անդամներից, որոնք միասնաբար հանդես են գալիս որպես երկրի խորհրդարանում հայ ներկայացուցչի խորհրդատու մարմին։ Նրանք հիմնականում համայնքի կրթական, մշակութային ու հոգեւոր խնդիրներով են զբաղված եւ անհրաժեշտության դեպքում քարոզչության միջոցով փորձում են դրական լուծում գտնել այդ խնդիրներին։

Հայերի թիվը Կիպրոսում հասնում է 2500-ի։ Նրանք հույն-կիպրացի մեծամասնության հետ վայելում են հավասար եւ լիարժեք քաղաքացիության իրավունքները, մասնակցում նախագահական, խորհրդարանական եւ տեղական ընտրություններին, ինչպես նաեւ ընտրում [illegible] ներկայացուցիչը երկրի խորհրդարանում։

Հայերի մեծամասնությունն ապրում է մայրաքաղաք Նիկոսիայում, որտեղ նրանք ունեն իրենց եկեղեցին, առաջնորդարանը, ակումբներն ու դպրոցը, ինչպես նաեւ ՀԲԸՄ-ի Մելգոնյան կրթական հաստատությունը։

Հայերի մնացյալ մասն ապրում է Լառնակայում եւ Լիմասոլի առափնյա քաղաքում, որտեղ նույնպես նրանք ունեն իրենց դպրոցներն ու եկեղեցիները։

Հայկական դպրոցների շենքերը կառուցված են կիպրական կառավարության կողմից։ Կառավարությունը վճարում է ուսուցիչների աշխատավարձերն ու թոշակները նույն չափով, ինչ վճարում է հույն-կիպրացի ուսուցիչներին, հատկացնում պատկառելի մի գումար երեք գլխավոր՝ Սուրբ Աստվածածին (Նիկոսիայում), Սուրբ Սարգիս (Լառնակայում) եւ Սուրբ Գեւորգ (Լիմասոլում) եկեղեցիների ծախսերն ու պահպանման հոգսերն ապահովելու համար։

Նիկոսիայում վաղամեռիկ Արամ Գալայջյանի եւ նրա եղբոր՝ Պետրոսի ջանքերով կառուցված ծերանոցի կողքին կա նաեւ մի մատուռ՝ նույնպես կառուցված Գալայջյան ընտանիքի կողմից։ Ավելացնենք, որ Արամը մինչեւ իր մահը, տասնմեկ տարի եղել է հայերի ներկայացուցիչը երկրի խորհրդարանում։

ՋՈՐՋ ՏԵՐ-ԲԱՐԹՈՂ

Նիկոսիա

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Գորիսի մանկապարտեզը զրկված է հացից

Իսկ տնօրեն-քաղաքապետ վեճը տեղափոխվել է Գերագույն դատարան

«Ազգը» պարբերաբար անդրադարձել է Գորիսի թիվ 2 մանկապարտեզի շուրջ այս ամառ ծավալված «պատերազմին», որի ընթացքում մանկապարտեզի կոլեկտիվը ծնողների եւ սանիկների «ուժեղացված պաշտպանությամբ» հաջողությամբ վանեց քաղաքային իշխանությունների «գրոհը»։ Մանկապարտեզը, որ թերբեռնվածության պատճառաբանությամբ ծրագրված էր օտարել կրթության նախարարությունից՝ հանձնելով հարեւան (առողջապահության) ոլորտին, պահանջեց իր գերատեսչական պատկանելությունը։

«Պատերազմի» միակ զոհը, թերեւս, մանկապարտեզի տնօրեն Հրանուշ Քարամյանն է, որը Գորիսի քաղաքապետ Սուրեն Խաչատրյանի՝ օգոստոսի 13-ի հրամանով հեռացվեց աշխատանքից՝ հիմնարկում անցկացված ստուգումներին ընդդիմանալու, ասել է թե՝ անհնազանդության պատճառով։ Նշանակվեց նոր տնօրեն, որը, սակայն, «չի համարձակվում» ոտք դնել մանկապարտեզ, քանզի կոլեկտիվը համերաշխ է «նախկին» տնօրենի հետ, իսկ վերջինս անօրինական համարելով իրեն «խաղից դուրս հրավիրելը», չի լքում դիրքերը եւ շարունակում է իր ամենօրյա աշխատանքը։ Պետք է ասել, դժվարությամբ, որովհետեւ օգոստոսի 19-ից մանկապարտեզը զրկված է քաղաքապետարանի «ողորմածությունից» եւ «տնտեսական շրջափակման» մեջ է։ Մեր տեղեկություններով, մանկապարտեզի սաները չեն ստանում իրենց օրապահիկները, տիկին Քարամյանի հավաստմամբ, նախակրթական հաստատություններին բաշխված մարդասիրական օգնությունը նույնպես շրջանցել է «վիճելի տարածքը»։

Սեպտեմբերի 5-ին Գորիսի ժողդատարանը մերժել էր Հրանուշ Քարամյանի հայցադիմումը աշխատանքում վերականգնվելու պահանջով, փաստարկված համարելով քաղաքապետի հիշյալ հրամանը։ Տնօրենի կարծիքով, դատը տեղի է ունեցել դատավարական նորմերի կոպիտ ոտնահարման, քաղաքային իշխանությունների անթաքույց ճնշման պայմաններում, մասնավորապես անտեսվել է կոլեկտիվի, արհկոմի կարծիքը, ինչը հակասում է ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքի 38-րդ հոդվածին։

Ավելի ուշ, սեպտեմբերի 17-ին ՀՀ ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարության ներկայացուցիչներից կազմված հանձնաժողովը, ստուգումներ անցկացնելով մանկապարտեզում, որեւէ էական խախտում չի արձանագրել ֆինանսատնտեսական գործունեության մեջ։ Նույնիսկ պարզվել է, որ պետական բյուջեից հատկացված գումարները ոչ միայն չեն շռայլվել, այլեւ «խնայվել են», ավելի ճիշտ, անհայտ պատճառներով չեն տրամադրվել մանկապարտեզին։

Տկն Քարամյանը մարտական է տրամադրված եւ վիճարկում է Գորիսի ժողդատարանի վճիռը՝ պահանջելով վերահաստատել իր աշխատանքային իրավունքները։ Այսօր տնօրենի գանգատը կլսվի ՀՀ Գերագույն դատարանի վճռաբեկ ատյանում, որը, հուսանք, «տղամարդու իր խոսքը» կասի Սուրեն Խաչատրյան-Հրանուշ Քարամյան «հակամարտության» առնչությամբ։

Իսկ մանկապարտեզի սաները, կարծում ենք, չեն կարող զրկվել իրենց համար նախատեսված պետական սուղ հատկացումներից օգտվելու իրավունքից, անկախ որեւէ պաշտոնյայի քմահաճույքից, քաղաքապետ-տնօրեն հարաբերություններից եւ դատական ատյանների վճիռներից։

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԵՂՎԱՐԴ

Տեղական խարդավանքներ, որոնք չեն հաղթահարվում գավառական մտածելակերպին բախվելով

Եղվարդ գյուղի բնակիչ Ասլան Առաքելյանի հետ կատարվածը վերջին տարիների համար սովորական պատմություն է՝ պարտք վերցրած գումարի տոկոսներից «խեղդվելով» հազարավոր ընտանիքներ, նույն ծանոթ ձեռագրով կորցրին իրենց տունն ու ունեցվածքը։ Սակայն այս մեկն ուզում ենք առանձնացնել իբրեւ նման անարդար գործարքները խտացնող ակնառու մի պատմություն, որի զոհն այս անգամ դրամական տոկոսներից մոլորվել է ոչ թե Թուրքիա, Էմիրություններ կամ Սիրիա տանող ճանապարհին, այլ... գարնանացանի պատճառով։

Եղվարդ գյուղի Կնունյանց փողոցի 1-ին նրբանցքի թիվ 8 տան բնակիչ Ասլան Առաքելյանը 94-ի գարնանը որոշել էր հացահատիկ ցանել սեփականաշնորհված հողակտորում եւ դիմել է ծանոթ-բարեկամների՝ սերմնացան գնելու համար դրամական օգնություն խնդրելով։ Աջակցող, իհարկե, գտնվել է՝ հեռավոր մի ծանոթ նրան է տրամադրել 300 ԱՄՆ դոլար, սակայն շատ կարճ ժամանակում էլ պահանջել է վերադարձնել գումարը։ Ա. Առաքելյանը պատրաստակամություն է հայտնել գումարը վերադարձնելու՝ մի երկու կով կվաճառի, պարտքը կմարի։ Անհամբեր ծանոթին սակայն այս տարբերակը դուր չի եկել եւ իր գործը լավ իմացողի նման առաջարկել է տրված գումարին պաշտոնական տեսք տալ «Հայագրոբանկի» Նաիրիի մասնաճյուղում։ 94-ի հուլիսի 4-ին ձեւակերպված փաստաթղթի համաձայն, 300 հազար դրամ վարկ է տրամադրվել Ասլան Առաքելյանին՝ երեք ամիս ժամկետով։ Ձեւակերպումը կատարած «Հայագրոբանկի» Նաիրիի մասնաճյուղի գլխավոր տնօրեն Տիգրան Առաքելյանը, Ա. Առաքելյանի ասելով, օգտվելով իր անգիտությունից, 300 հազարից 80 հազար դրամ կանխավճարը վերցնելուց հետո էլ իրեն չի զգուշացրել, թե որքան ժամանակով է կնքվում պայմանագիրը եւ ինչ տոկոսով է տրամադրվում վարկը։ Ասլան Առաքելյանից պահանջվում է վարկի դիմաց գրավ դնել 350 քառ. մետր տարածք ունեցող իր տունը։ Քանի որ նրանից բացի՝ տան սեփականատերեր են կինն ու աղջիկը, ուստի Ա. Առաքելյանը համաձայնվում է իրեն բաժին ընկնող 120 քառ. մետր տարածքը միայն գրավ դնել։ Պետք է ուշադրություն դարձնել այն հանգամանքին, որ պարտք վերցրած 300 դոլարի դիմաց «Հայագրոբանկը» մոտ 600 դոլար է ձեւակերպում (այդ ժամանակ դոլարի կուրսը 405-410 դրամ էր), սակայն տարբերությունը չի վերադարձվում Ասլան Առաքելյանին։

Վերջինիս ասելով, վարկը ձեւակերպելուց մի քանի ամիս անց «Հայագրոբանկի» գլխավոր տնօրենը նրան զգուշացնում է կուտակված տոկոսների մասին եւ պահանջում անմիջապես մուծել, որովհետեւ «ռեւիզոր» է եկել։ Ա. Առաքելյանը կրկին պատրաստակամություն է հայտնում վաճառել 50 կգ քաշով խոզը, որը նրա մոտավոր հաշվարկներով 50-60 հազար դրամ եկամուտ պետք է ապահովեր, եւ ավելացած տոկոսները մուծել։ «Չգիտես ինչու», այս տարբերակն էլ բանկի գլխավոր տնօրենի սրտովը չի լինում եւ նա առաջարկում է խոզը ոչ թե վաճառել, այլ... հյուրասիրել «ռեւիզորներին, որպեսզի նրանք տոկոսները իջեցնեն», իսկ մնացածի մասին ապագայում կմտածեն։

Ապագան, սակայն ավելի չարագուշակ է լինում, քան մինչ այդ եղածը։ Բանկի տնօրենի պահանջով գյուղական խորհուրդը, առանց Ա. Առաքելյանին տեղեկացնելու, նրան է հանձնում վերջինիս տնային գրքույկը։ Նույն ժամանակամիջոցում Նաիրիի ժողդատավոր Ա. Մուսայելյանը տանտիրոջը տեղեկացնում է, որ չմարված պարտքի դիմաց բանկի տնօրինությանն է հանձնում գրավ դրված 120 քառ. մետր բնակտարածքը։ Շվարած գյուղացին վաճառում է կովերը եւ 94-ին բանկ է մուծում 360 հազար դրամ՝ տունը փրկելու համար։ Սակայն դա չի խանգարում, որ դատավորի աջակցությունից ինքնավստահ բանկի տնօրենը Ասլան Առաքելյանի տունն ամբողջությամբ աճուրդի դնի կամ, որ ավելի ճիշտ է՝ պարզապես հանձնի իր բարեկամին։ Ասլան Առաքելյանին հաջողվել է պարզել, որ բանկի տնօրենը իր բարեկամի հետ ունեցած մեկ այլ գործարքում տանուլ է տվել եւ իր տունը նրան անհրաժեշտ էր առաջին հերթին պարտքը փոխհատուցելու համար։ Այսպիսով, 97 թ. մայիսի 5-ին մի խումբ ոստիկանների ուղեկցությամբ ներկայանում է նոր տանտերը եւ պահանջում ազատել «իր տունը»։ Առաքելյանի ընտանիքին վտարելով տնից՝ նա միանգամից դառնում է 350 քառ. մետր բնակտարածքի, ընդարձակ հարակից շինությունների եւ 2000 քառ. մետր տնամերձ հողամասի «սեփականատեր»։

Ոստիկանապետին տեսնելու եւ դատարանի որոշմանը ծանոթանալու Ասլան Առաքելյանի մեծագույն ցանկությունը ոստիկանները «ընդառաջում են»՝ նրան ծեծելուց հետո ոստիկանության շենքում փակելով։ Մի քանի ժամ անց, սակայն, հարկադրված են լինում շտապ օգնություն կանչել։ Հիվանդանոց տեղափոխվելուց անմիջապես հետո Ա. Առաքելյանը վիրահատվում է ճողվածքից։ Նույն ժամանակահատվածում ոստիկաններն ուժով դուրս են նետում նրա կենսաթոշակառու կնոջն ու երկրորդ կարգի հաշմանդամ դստերը։ Ա. Ասլանյանի ասելով, աչքին ստացած հարվածի հետեւանքով կինը կորցրել է տեսողությունը։

Հարկ կա՞ ասելու, որ Ասլան Առաքելյանի բազմաթիվ բողոքները իրավապահ մարմինների ու գործադիր իշխանությունների կողմից ուշադրության չեն արժանացել։ Այդ առումով, թերեւս բացառիկ է ՀՀ գլխավոր դատախազին ուղղված բողոք-դիմումը, ինչպես նաեւ վերջինիս արձագանքը։ Պրն Խաչատրյանը Նաիրիի արդեն նոր ժողդատավորից պահանջել է կասեցնել դատարանի 03.07.95 թ. եւ 08.03.96 թ. վճիռների կատարումը՝ ըստ հայցերի «Հայագրոբանկի» Նաիրիի մասնաճյուղի։ Իհարկե, ժողդատավոր Մ. Պետրոսյանը միանշանակ չի ընդունել ՀՀ գլխավոր դատախազի կարգադրությունը, սակայն մի փոքրիկ զիջում կատարել է՝ Ասլան Առաքելյանին թույլ տալով ծանոթանալ երկու տարի առաջ ժողդատարանի կայացրած վճռին։

Պետք է ասել, որ վճիռը կայացնելիս ժողդատարանը շատ բարեխղճորեն պահպանել է փաստաթղթային ձեւակերպման բոլոր կանոնները՝ նշելով, որ հայցը դռնբաց դատական նիստում լսվել է ժողդատավորի, քարտուղարի եւ դատախազի մասնակցությամբ։ Դատարանը պատասխանողին «պատշաճ ծանուցել է դատական նիստի մասին, սակայն երրորդ կանչով անգամ նա չի ներկայացել»։ Դե, դատարանն էլ որոշել է Ասլան Առաքելյանի ընտանիքին վտարել տնից եւ այն հանձնել «Հայագրոբանկի» Նաիրիի բաժանմունքի տնօրինությանը՝ «իրացնելու եւ վարկային պայմանագրով նախատեսված գումարը վերականգնելու համար»։

«Ազգի» օգնությունը հայցող Ասլան Առաքելյանը մեզ ներկայացնելով ժողդատարանի վճիռը, հատուկ նշեց, որ ինքը ոչ միայն չի ծանուցվել դատական նիստի մասին, այլեւ ընդհանրապես անտեղյակ է եղել, որ դատարանը պատրաստվում է նման հայց լսելու։ Ինչեւէ, արդեն տնից զրկված եւ անասնագոմի պատի տակ ապաստան գտած Առաքելյանների ընտանիքը, ինչպես նաեւ «Ազգի» խմբագրությունը սպասում են իրավապահ մարմինների օրինավոր ձեւով հարցը լսելու արձագանքին՝ չնայած նրան, որ ժողդատարանը չի մոռացել նշել, թե «վճռի դեմ վճռաբեկության կարգով գանգատ կամ բողոք չի բերվել»։ Հակառակ դեպքում, ինչպես համոզել 66 տարին բոլորած պարզ ու միամիտ Ասլան Առաքելյանին, որ խնայբանկում ունեցած իր 60 հազար ռուբլուց ոչ մի կոպեկ ետ չստանալը օրինական է ու արդար, սակայն խաբկանքով աճած ահռելի տոկոսների դիմաց ողջ կյանքում ստեղծած կայքն ու ունեցվածքը ինչ-որ «միկիտան սաքների» չզիջելը՝ անօրինական։

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ

հակաճառություն

Հարկադրված պատասխան Հայաստանում Գերմանիայի դեսպան տիկին Քարոլա Մյուլլեր Հոլթեմիերին

«Առավոտ» օրաթերթի հոկտեմբերի 3-ի համարում լույս է տեսել Հայաստանում Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպան տիկին Քարոլա Մյուլլեր Հոլթեմիերի հարցազրույցը՝ նվիրված այդ օրը նշվող Գերմանիայի վերամիավորման ազգային տոնին, ուր այլեւայլ հարցերի հետ տիկին դեսպանը շարադրում է նաեւ իր կառավարության տեսակետները Ղարաբաղի խնդրի վերաբերյալ: Եթե ելնենք այն սկզբունքից, որ որեւէ երկրում աշխատող դիվանագետի գլխավոր առաքելությունը այդտեղ իր կառավարության քաղաքականությունն իրականացնելն է, ապա տիկին Քարոլայի նկատմամբ որեւէ պահանջ ունենալ չենք կարող:

Նա, իր կարողությունների շրջանակներում, արել եւ անում է հնարավորը՝ Հայաստան-Գերմանիա մշակութային ու տնտեսական կապերի ամրապնդմանը նպաստելու ուղղությամբ, եւ մենք, իբրեւ նորանկախ երկիր, որը կարիք ունի եվրոպական այդպիսի մի խոշոր տերության հետ հարաբերությունների խորացման ու զարգացման, դրա համար անկեղծորեն շնորհակալ ենք նրանից:

Սակայն դատելով այն բանից, որ Գերմանիան բացասաբար վերաբերվեց Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության նախագահական ընտրություններին, ելնելով այդ եւ այլ՝ հարցերի առթիվ հիշյալ հարցազրույցում տիկին դեսպանի տված բացատրություններից, որոնք բացի հիասթափությունից՝ այլ զգացում առաջացնել չէին կարող, պետք է արձանագրել, որ տիկին Քարոլան աշխարհին նայում է միմիայն արտգործնախարարի ակնոցով, մտքով իսկ չանցկացնելով, թե այդ ակնոցը կանխատրամադրվածության «փոշուց» մաքրելը նաեւ իր պարտքն է, եւ ինքը պարտավորություն ունի օգնել սեփական կառավարությանը՝ ավելի ճիշտ տեսնելու խնդիրը, քան այդ երեւում է Բոննի հեռավորությունից:

«Առավոտ» օրաթերթին Գերմանիայի դեսպանի տված հարցազրույցի ամենավիրավորական կողմը մի քանի տեղ շեշտված այն միտքն էր, թե երկու Գերմանիաների միավորումը «որեւէ կերպ համեմատության մեջ չի կարող դրվել ղարաբաղյան խնդրի հետ»: Ըստ տիկին Քարոլայի՝ «դրանք նման հարցեր չեն, դրանք տարբեր են իրենց էությամբ»: Ինչո՞ւ, ո՞րն է տրամաբանությունը: Երկու Գերմանիաներում ապրում էին միեւնույն ժողովրդի երկու հատվածները, որոնք ձգտում էին միավորվել եւ, բարեբախտաբար, միավորվեցին, իսկ Հայաստանում ու Ղարաբաղում ապրողները իրարից բռնի տարանջատված միեւնույն ժողովրդի զավակները չե՞ն: Ղարաբաղի հայը հայ չէ՞: Ընդսմին, Դուք նշում եք, թե «Գերմանիան տարանջատվել է երկրորդ աշխարհամարտի հետեւանքով, եւ իրոք 40-ից ավելի տարիներ փշալարերով ու երկիրը երկու մասի բաժանող պատով անջատված մնալուց հետո վերամիավորվել է ժողովրդի կամքի շնորհիվ»:

Ստիպված եմ հարց տալ՝ իսկ Դուք չգիտե՞ք, թե ինչի հետեւանքով է Ղարաբաղը բաժանվել Հայաստանից եւ բռնակցվել Ադրբեջանին: Եվ չեք էլ ուզում իմանա՞լ, որ ոչ թե 40, այլ մոտ 70 տարի շատ ավելի սոսկալի, թեկուզեւ աներեւույթ փշալարերով ու պատով անջատված է եղել իր մայր-հայրենիքից եւ դարձյալ միավորվել է նրան՝ հենց մեր «ժողովրդի կամքի շնորհիվ»: Թե՞ տիկին դեսպանին թվում է, որ իր ժողովրդի վերամիավորվելու կամքն ավելի զորեղ է, քան՝ մեր ժողովրդինը: Կամքի մեծությունը թվաքանակի մեծությամբ չի չափվում, տիկին դեսպան, այստեղ ոգու խնդիր է, ինչը Դուք համառորեն ձգտում եք անտեսել:

Եվ հետո: Դա հարկադրում է հիշեցնել որոշ անհաճո ճշմարտություններ: Ես դիվանագետ չեմ, ինձ կարող եմ ազատ համարել դիվանագիտական ոլորտներում ընդունված թերասացություններից եւ ուղղակի հարց տալ՝ տիկին դեսպանին՝ երկրորդ համաշխարհային պատերազմի սանձազերծման ամենամեծ մեղքն ո՞ւմն էր, որի արդյունքները Դուք մատնանշում եք: Գերմանիան այդ աշխարհամարտի զո՞հն էր միայն, գերմանական ֆաշիզմը, որ անթիվ տառապանքներ բերեց ողջ աշխարհին, այդ թվում՝ գերմանական ժողովրդին, Ձեր հողի վրա չէ՞ր ծլարձակել: Դուք, որ առանց որեւէ նրբանկատության Ձեր մատը դնում եք մեր ցավող վերքին, չե՞ք ենթադրում, որ մենք մի օր կհարցնենք՝ եթե դուք նույնպես պատերազմի սոսկական զոհ եք, հապա ինչո՞ւ եք այսօր արտասովոր աչքերով նայում ձեր երբեմնի Քյոնիգսբերգին: Ինչո՞ւ գոնե առայժմ բարոյական իրավունք չեք վերապահում բարձրացնելու Արեւելյան Պրուսիան ձեզ վերադարձնելու հարցը: Որովհետեւ դեռեւս չափազանց թարմ են անցած պատերազմի սպիները, որոնց մեջ ձեր երկիրը, որքան էլ ֆաշիզմից սահմանազատվի, մեղքի իր բաժինն ունի: Եվ դրա մի հավելյալ վկայությունն էր հենց Գերմանիայի վերամիավորման տոնի օրը, հոկտեմբերի 3-ին, արտգործնախարար Կլաուս Քինկելի կարճատեւ այցը հարեւան Չեխիայի մայրաքաղաք Պրահա, ուր նա քննարկում էր նացիստներից տուժած չեխ քաղաքացիներին դրամական փոխհատուցում վճարելու հարցերը:

Մենք, հայերս, որ ֆաշիզմի ջախջախման ու նրա ճիրաններից այլոց հետ նաեւ գերմանական ժողովրդի ազատագրման պայքարի զոհասեղանին դրել ենք մեր 367 հազար զավակների թանկագին, հավերժորեն անմոռանալի կյանքերը, չեխերի նման ձեզանից որեւէ փոխհատուցում չենք ուզում: Մենք փոխհատուցում չենք պահանջում նաեւ 1-ին աշխարհամարտի տարիներին (որը նույնպես գերմանական հողից է ծագել) թուրք ցեղասպաններին Գերմանիայի ցույց տված աջակցության, գերմանական սպաների կողմից նրա մարդակեր բանակները վարժեցնելու եւ այն անտարբերության համար, որով այդ սպաները դիտում էին, թե ինչպես իրենց վարժեցրած բորենիները հոշոտում են հայությանը, ամայացնելով մեր պատմական հայրենիքը: Մենք հիշաչար չենք, մենք այսօրվա գերմանացիներին պատասխանատու չենք համարում անցյալի համար եւ փորձում ենք ձեր մեջ տեսնել բարեկամներ, երբեք չկորցնելով հույսը, թե դուք, իբրեւ ձեր նախնիների ժառանգներ, ինչ էլ լինի՝ մի օր ներողություն եք խնդրելու մեզ պատճառած ձեր բոլոր չարիքների համար: Դրա փոխարեն առավելագույնը, ինչ այսօր մենք ակնկալում ենք ժամանակակից Գերմանիայից, ընդամենն այս է՝ հասկանալ, որ եթե երկրորդ աշխարհամարտում ձեր երկիրն անքավելի մեղք ուներ, որի համար հատուցեց երկրի մասնատմամբ ու հողերի կորստով, ապա Ղարաբաղը մեզանից խլելիս մենք որեւէ ամենաաննշան մեղք չունեինք: Մենք ստալինյան կամայականության, բոլշեւիկների քաղաքական հաշիվների, նրանց «լենինյան ազգային քաղաքականության» անմեղ զոհն էինք: Ընդամենը:

Եվ եթե գերմանացիների համար ատելի է երիցս ոճրագործ Ստալինը, որը «Մեծ եռյակի» պոտսդամյան նիստում պարտված Գերմանիան համարում էր սոսկ «աշխարհագրական հասկացություն», նրա քարտեզն իր հայեցողությամբ վերաձեւելով, ինչի հետ, ի պատիվ ձեր ժողովրդի՝ դուք երբեք չեք հաշտվել եւ նույնիսկ ձեր երկրի Սահմանադրության մեջ ամրագրել եք այդ՝ 40 տարի գուրգուրելով վերամիավորման երազը, որը Դուք ակնարկում եք Ձեր հարցազրույցում, ապա այդ ինչպե՞ս է, որ նույն Ստալինի հրեշավոր ձեռքով թխված մեր հայրենիքի քարտեզն ընդունում եք իբրեւ սրբություն, այսօրվա ելակետ, դոգմա:

Ի դեպ, այս առթիվ չեմ կարող չկատարել պատմական մի ճշգրտում: Տիկին դեսպանն իր խնդրո առարկա հարցազրույցում նշում է, թե «ինչ վերաբերում է Գերմանիայի սահմաններին, ապա դրանք արձանագրվել էին Հելսինկիում, ԵԱՀԿ եւ այլ միջազգային կազմակերպությունների փաստաթղթերում», ուստի ափսոսանքի երանգով արձանագրում է միայն այն փաստը, որ Հելսինկիի վեհաժողովի ժամանակ Հայաստանն ու Ղարաբաղը «միջազգային իրավունքի սուբյեկտ չէին եւ չէին կարող մասնակից լինել նման գործընթացի» (բախտներս չի՞ բերել, ի՞նչ արած):

Բայց այստեղ փաստերի խառնաշփոթ կա: Գերմանիայի այսօրվա սահմանները ամենեւին էլ արձանագրված չեն Հելսինկիի, ԵԱՀԿ եւ միջազգային որեւէ այլ կազմակերպության փաստաթղթերում: Դրանք պարզապես չէին կարող արձանագրվել այն պարզ պատճառով, որ Հելսինկիի վեհաժողովի ժամանակ գոյություն ունեին միջազգայնորեն ճանաչված, ՄԱԿ-ի անդամ հանդիսացող երկու տարբեր Գերմանիաներ: Հելսինկին միմիայն վավերացրեց երկրորդ աշխարհամարտի ավարտից հետո ձեւավորված աշխարհի քաղաքական քարտեզը, կարեւորելով «սահմանների անխախտելիության» սկզբունքը, որն իր սուր ծայրով ուղղված էր հենց երկու Գերմանիաների վերամիավորման, ԽՍՀՄ փլուզման հավանականության դեմ: Եվ այդ Գերմանիաները վերամիավորվեցին, իսկ ԽՍՀՄ-ը փլուզվեց հենց հակառակ հելսինկյան «եզրափակիչ ակտի», հակառակ միջազգայնորեն ընդունված եւ 1989-ին իրավական առումով դեռեւս ուժի մեջ գտնվող որեւէ այլ փաստաթղթի: Անձամբ ես անկեղծորեն ուրախ եմ ձեր երկրի համար, երջանիկ եղեք: Բայց ինչո՞ւ այսօր հնարավոր եք համարում վկայակոչել մի փաստաթուղթ, որն ինքներդ արդեն խախտել եք եւ որի մեջ ինչպես մեր, այնպես էլ ձեր այսօրվա սահմանների մասին խոսք չկա: Ընդսմին, նկատի ունեցեք, մեր «մեղքը» միջազգային իրավունքի տեսակետից շատ ավելի փոքր է՝ մենք, ինչպես որ դուք, մեզ ենք միացրել մեր խլված հայրենիքը, որը երբեք, ոչ մեզնից խլվելու պահին, ոչ հետո, ի տարբերություն ձեր դեպքի, միջազգային իրավունքի սուբյեկտ չի եղել:

Այս «ինչուին» դեսպանի պատասխանը արժանի է հատուկ վկայակոչման: «Ղարաբաղի դեպքում վիճակն այլ է, ասում է նա «Առավոտի» թղթակցին, ԵԱՀԿ շրջանակներում քննարկվում են այն հարցերը, որոնք տեղիք են տվել առճակատումների»:

Սո՞ւրբ անմեղություն: ԵԱՀԿ-ն քննարկում է հակամարտության սոսկ ներկա հետեւանքները, ոչ երբեք պատճառները, հիմքերը: Եվ նրա խութը քարին է առնում հենց այս մակերեսայնության հետեւանքով, բոցը մարելու, սակայն հրդեհի մարման մասին ամենեւին չմտահոգվելու պատճառով:

Մի՞թե Գերմանիայի կառավարության, ԵԱՀԿ-ի եւ մյուսների համար այդքան դժվար է հասկանալ, որ «ազգերի ինքնորոշման մասին» եւ «տարածքային ամբողջականության մասին» սկզբունքները, որոնք հարցազրույցում «իրարամերժ» են անվանվում, ամենեւին իրարամերժ չեն, Ղարաբաղի հայությունը ինչ-որ անհայտ տեղից եկել չէ առաջին օրը չի հայտնվել Ադրբեջանին բռնակցված այդ հողի վրա: Այդ հայությունը բռնակցվել է իր հող ու ջրով, իր պատմական բնօրրանով, եւ եթե այժմ դուրս է գալիս Ադրբեջանի կազմից, ապա ամենեւին չի խախտում նրա տարածքային ամբողջականությունը, քանզի դրանով իսկ Ադրբեջանը զրկվում է միայն նրանից, ինչն իրենը չէր եւ չի եղել երբեք: Եվ եթե տիկին դեսպանն անկեղծ է իր հայտարարության մեջ, թե «այս տարածաշրջանում Գերմանիայի հիմնական քաղաքական նպատակը կայունության հաստատումն է», ապա պիտի իմանա, որ բռնությամբ պարտադրված երիցս կասկածելի «կայունությունը», որը կրկին պիտի խարսխվի անարդարության վրա, վաղ թե ուշ նորից է պայթելու: Մեկ ժողովրդին մյուսին բռնի ենթարկեցնելով դեռ երբեք կայունություն չի ստեղծվել: Որքան շուտ հասկանան այս աշխարհի հզորները այդ ճշմարտությունը եւ որքան շուտ հասկացնեն դա իրենց հովանավորությունը այլեւայլ պատճառներով վայելող Ադրբեջանին, այնքան շուտ կգա ցանկալի խաղաղությունն ու կայունությունը մեր տարածաշրջան:

Եվ վերջինը, որ կցանկանայի ասել տիկին դեսպանին: Նա իր հարցազրույցում նշում է, թե «չի կարող ասել»՝ Ղարաբաղը ե՞րբ «պատմական հնարավորություն» կստանա մայր ժողովրդի հետ վերամիավորվելու իր իղձն իրագործել: Կանխագուշակությունների կարիք չկա՝ այդ երազն արդեն իրագործվել է, անկախ նրանից՝ աշխարհը ընդունո՞ւմ, թե՞ հակառակվում է այդ իրողությանը:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀԱՅ ՄԱՀՄԵԴԱԿԱՆՆԵՐ

Հուզականությունը վատ խորհրդատու է

Նախանցյալ տարի Հայաստան այցելած անգլիացի լրագրողներից մեկը հայրենիք մեկնելուց առաջ կեսկատակ, կեսլուրջ նկատեց. «Այստեղ երբեմն անհրաժեշտություն է ծագում ապացուցել հավերժական ճշմարտությունները: Չափազանց կենսունակ է անհանդուրժողականությունն ընդդիմախոսի նկատմամբ սկզբունքը: Չգիտեմ, իրավացի եմ, թե ոչ, բայց այն տպավորությունն է ստեղծվում, որ թարմ ու նոր գաղափարները, դրանց էությունը նույնիսկ չըմբռնելով, ձեզ մոտ շատ հաճախ դիմավորում են սվիններով»:

Ակամա վերհիշեցի անգլիացի գործընկերոջ այս տեսակետը «Ազգի» սեպտեմբերի 26-ի համարում ընթերցելով «Համշենահայերը բողոքում են» ռեպլիկը, որի հեղինակ Նշան Բոջոլյանը կսկիծով եւ նույնիսկ զայրույթով կարդաց «Վահրամ Աղաջանյանի «Ինչո՞ւ չենք օգտագործում հայ մուսուլմանների ներուժը» սենսացիոն հոդվածը»:

Ի՞նչն է այդքան վրդովեցրել Ն. Բոջոլյանին: Փորձենք պարզել: Հոդվածում նշեցինք, որ ամեն տարի մուսուլմանական պետությունները եւ համայնքները գումարում են Իսլամական կոնֆերանսի նիստ, որի ընթացքում ի շարս այլ հարցերի կարգավորվում է նաեւ այս կամ այն մահմեդական երկրին օգնություն (այդ թվում ռազմական) ցուցաբերելու խնդիրը: Այդ կոնֆերանսներում Անդրկովկասի եւ Հյուսիսային Կովկասի մահմեդականության շահերը ներկայացնում է նշյալ տարածաշրջանների հոգեւոր առաջնորդ, ազգությամբ ադրբեջանցի, շեյխ ուլ իսլամ Հաջի Ալլահշյուքյուր Փաշա-զադեն, որի ելույթները գրեթե միշտ առնչվում են հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը: Հակազդեցության [illegible] դիմող ադրբեջանական եւ թուրքական պատվիրակություններին հաջողվում է կրոնական բնույթ հաղորդել ղարաբաղյան իրադարձություններին եւ դրամական հսկայական օգնություն ստանալ կոնֆերանսի մասնակից երկրներից: Ինքնին հասկանալի է, թե ինչ նպատակներով է ծախսում այդ գումարները պատերազմող Ադրբեջանը: Հոդվածում նաեւ նշեցինք, որ հայազգի իսլամականների մասնակցության դեպքում ադրբեջանական եւ թուրքական պատվիրակություններին հազիվ թե հաջողվի օգտվել այդ օգնությունից, էլ չենք խոսում մահմեդական պետություններում բավական ազդեցիկ հայամետ ուժերի գործունեության անխուսափելի ակտիվացման մասին: Այդ կապակցությամբ տողերիս հեղինակը առաջարկեց ՀՀ-ում կամ ՀՀ-ից դուրս նպաստել հայկական մուսուլմանական որեւէ կազմակերպության ստեղծմանը: Դրան, համոզված եմ, կաջակցեն մուսուլմանական մի շարք պետություններ, մասնավորաբար Արաբական լիգայի որոշ ներկայացուցիչներ:

Ահա այս առաջարկն է բորբոքել Ն. Բոջոլյանի կրքերը: Նա գրում է. «Այն միությունը, որի մասին խոսվում է հոդվածում, կարելի է կազմակերպել կրոնափոխ համշենցիների մեջ, բայց դա ոչ մի օգուտ չի բերի գործին, քանի որ ոչ մի կրոնափոխ հայ չի հանդգնի մուսուլմանների միության մեջ պաշտպանել Հայաստանին՝ նրան անմիջապես կբզկտեն»:

Ըստ երեւույթին պրն Բոջոլյանը տեղյակ չէ մահմեդական երկրներում ոչ միայն չբզկտվող, այլեւ բարգավաճող հայ քրիստոնեական համայնքների, եկեղեցիների շինարարության, ճեմարանների գործունեության, ընդհանրապես քրիստոնեական մշակույթի ծաղկման մասին: Հարց է ծագում. եթե մահմեդականները չեն բզկտում հայազգի քրիստոնյաներին, ապա ինչո՞ւ պետք է բզկտեն հավատակից հայ մահմեդականներին: Ո՞ւր է տրամաբանությունը: Ամենայն հավանականությամբ, ռեպլիկի մեծարգո հեղինակը տեղյակ չէ նաեւ արաբ-թուրքական եւ թուրք-պարսկական հարաբերությունների զարգացման միտումներից, հիշյալ երկրներում ՀՀ-ի հետ համագործակցելու պատրաստակամ ազդեցիկ հակաթուրքական ուժերի գոյությունից: Թվում է, թե անհրաժեշտություն չկա թշնամու կերպար ձեւավորել բարեկամներից, հատկապես որ այդ բարեկամներից շատերը, օրինակ Լիբանանի խորհրդարանի նախագահ Նաբիհ Բըրրին պատրաստակամություն է հայտնում ճանաչել ԼՂՀ անկախությունը, եթե արցախահայության հանրաքվեն վերահսկի ՄԱԿ-ը: Ի գիտություն Ն. Բոջոլյանի՝ Նաբիհ Բըրրին մահմեդական է:

«Հյուսիսային Կովկասի հայերը համշենահայեր չեն, նրանք հավանական է Նախիջեւանից, Ղարաբաղից, Վանից, Պարսկաստանից տեղափոխված հայեր են», շարունակում է Ն. Բոջոլյանը: Հավանաբար ռեպլիկի հեղինակը ծանոթ չէ իր իսկ հայրենակիցների ոդիսականին, Համշենի պատմությանը: Հոդվածում բերված տվյալները Վահրամ Աղաջանյանը չի հորինել, դրանք քաղված են Հայկական հանրագիտարանից: Եթե հեղինակը դժգոհ է հանրագիտարանի խմբկոլեգիայի տվյալներից, նա հրաշալի հնարավորություն ունի բողոքներով դիմելու խմբկոլեգիայի անդամներին:

«Ճիշտ է, համշենահայերի մեջ կան մուսուլմաններ, եւ դա մենք չենք ժխտում: Նրանք այժմ ապրում են Համշենում, Թուրքիայում, կան նաեւ Միջին Ասիայի երկրներում: Մենք եղել ենք, կանք ու կմնանք հավատարիմ մեր քրիստոնյա կրոնին», նշում է պրն Բոջոլյանը:

Տողերիս հեղինակը հեռու է բոլոր համշենցիներին մահմեդական ներկայացնելու մտադրությունից: Նրանց հիմնական մասը, անշուշտ, քրիստոնյա է: Համոզված եմ, որ կրոնափոխ հայերի մեջ կան նաեւ այլ համայնքների ներկայացուցիչներ: Բայց մի՞թե դա է կարեւորը: Մի՞թե սա էր հոդվածի իմաստը: Կարեւորն այն է, որ հայ մահմեդականությունն այսօր իրականություն է, ցանկանում ենք մենք դա, թե ոչ: Խնդիրն այն չէ՝ մահմեդականնե՞ր են համշենահայերը, թե՞ ոչ: Խնդիրն այն է, թե պատրա՞ստ ենք մենք օգտագործելու հայ մուսուլմանների ներուժը, նրանց կարողությունները ծառայեցնելու ազգային շահերին:

Եվ ապա, պրն Բոջոլյանին խորհուրդ կտայի չշփոթել կրոնական պատկանելությունը հայրենասիրության հետ: Արցախյան ճակատներում նահատակված հերոսներից շատերը հավատացյալ չեն: Դա այնուամենայնիվ չխանգարեց նրանց կյանքը զոհաբերել հանուն հայրենիքի ազատության: Մահմեդական հայերը նույնքան արժանի են հարգանքի, որքան հայ քրիստոնյաները: Անձամբ ինձ համար նրանք նախ եւ առաջ հայեր են, ու հետո միայն այս կամ այն կրոնի հետեւորդներ: Հուզական մոտեցումները այս պարագայում վնասակար են, հատկապես երբ առաջարկն առնչվում է հայության ազգային անվտանգության խնդիրներին:

Վերջում ի տեղեկություն առաջարկիս ընդդիմախոսների, նշեմ, որ օրերս Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը պաշտոնապես պարտավորվեց բարենպաստ պայմաններ ստեղծել Ադրբեջանում քրիստոնյա քարոզիչների գործունեության համար, միաժամանակ տեղեկացնելով, որ վերջին տարիներին ավելի քան 7 հազար մարդ է քրիստոնեություն ընդունել երկրում: Ինչպես տեսնում ենք, հակառակորդը ավելի հաշվենկատ է կրոնական հանգամանքներն օգտագործելու խնդրում:

[illegible]

ԱԶԳ

միջազգային

Սեպտեմբերի 29-ից հոկտեմբերի 1-ը Թուրքիայի վարչապետ Մեսութ Յըլմազը պաշտոնական այցով գտնվում էր Գերմանիայում: Վարչապետի բանակցությունները գլխավորապես կենտրոնացել էին թուրք-գերմանական հարաբերությունների եւ Եվրամիությանը Թուրքիայի անդամակցելու հարցերի շուրջ: Նկատի ունենալով Գերմանիայի առանցքային դերը Եվրոպայում եւ նրա հակազդեցությունը ԵՄ-ին ան-

ցության առաջնահերթ իրավունքի համար պայքարը, հրաժարվելով ժամանակացույցի պարտադրումից: Այլ կերպ ասած, անդամակցությունը որպես հիմնական ուղղություն, պահպանվել է Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության մեջ, սակայն դրա իրագործումը հետաձգվել է մինչեւ երկրի տնտեսական ցուցանիշների բարելավումը, ժողովրդավարության խորացումն ու մարդու իրավունքների ոտնահարումների կրճա-

կարգավորում է ԵՄ-ի ղեկավար մարմինը: Ուստի ԵՄ-ը, հենվելով պայմանագրի վրա, երրորդ երկրների հետ Թուրքիայի առեւտրա-տնտեսական հարաբերություններին միջամտելու իրավունք է ձեռք բերում: Այսինքն Թուրքիայի պարտավորությունները, որոնք բխում են վերոհիշյալ պայմանագրից, դուրս են գալիս առեւտրա-տնտեսական շրջանակներից եւ ստանում են քաղաքական երանգ: Այս պայմաններում առեւտրա-տնտեսա-

նրա դիրքերում սկսեցին հանդես գալ նաեւ Իտալիան, Իսպանիան եւ Պորտուգալիան: Իսկ Անգլիան ԵՄ-Թուրքիա հարաբերություններն անբավարար համարեց: Առաջացան տարաձայնություններ Մեծ հնգյակի միջեւ: ԵՄ-ի անդամակցության առաջնահերթ իրավունքը Թուրքիային տրամադրելու ֆրանսիական թեզը բախվեց «եվրոպայից թուրքերի օտարման» գերմանական թեզին: Վերջինս պատճառաբանելով, թե Թուր-

գում է Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին: Բացթեւայնորեն դրանով հաղթահարվում է գերմանական խոչընդոտը: Թուրքիան ոչ միայն չեզոքացնում է եվրոպայից օտարման վտանգը, այլեւ ձեռք է բերում Մաքսային միության պայմանագրի աշխույժ գործադրման, ԵՄ-ի անդամ երկրների հետ երկկողմ հարաբերությունների զարգացման, եւ Արեւմտաեվրոպական միությանն անդամակցելու հնարավորություններ: Քա-

Գերմանիայի դիրքորոշումը պայմանավորում է ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերությունները

դամակցելու Թուրքիայի ձգտումներին, որոշակիորեն կարելի է ասել, որ այդ երկու հարցերը սերտորեն կապակցված են: Ահա թե ինչու թուրք-գերմանական հարաբերությունների շուրջ ծավալվող քննարկումներն ընթացան ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերությունների հունով: Այսպիսով Յըլմազ-Քոլ բանակցությունները թե Անկարայի եւ թե Բոննի համար կարեւորվեցին հենց այդ փոխհարաբերությունների տեսանկյունից: Վարչապետ Յըլմազը, վերադառնալով Անկարա, գոհունակությամբ հայտարարեց, որ ԵՄ-Թուրքիա հարաբերությունները մտել են հունի մեջ եւ կանխվել է թուրքական պետության օտարումը եվրոպայից: Նրա գոհունակությունը լրացրեց թուրքական հեռուստատեսությունը, թե կանցլեր Հելմուտ Քոլը Յըլմազի հետ երկխոսության ընթացքում Կիպրոսում ռուսական հրթիռների տեղակայման առնչությամբ հույներին երեք անգամ անմիտ է անվանել: Հույների հասցեին ուղղված արտահայտությունները ո՞վ է հավել, Յըլմա՞զը, թե՞ թուրքական հեռուստատեսության հավաքագիրը, դժվար է ասել: Ակնհայտ է սակայն, որ կշեռքի նժարը, ինչպես ԵՄ-ի հետ փոխհարաբերություններում, այնպես էլ Կիպրոսի հարցում, թուրքերի կողմն է թեքվում եւ ԱՄՆ-ի օգնությանը հետզհետե տիրապետող է դառնում նրանց տեսակետը:

Տվյալ դեպքում կարեւորը ոչ թե վերոհիշյալ արտահայտությունների քանակն է, այլ ԵՄ-Թուրքիա փոխհարաբերությունների հարցում վարչապետ Յըլմազի եւ կանցլեր Քոլի դիրքորոշումների մերձեցումը, ինչը կողմերից փոխադարձ զիջումներ է պահանջել: ԵՄ-ը պարտավորվել է Թուրքիային տնտեսական օգնություն տրամադրել, իսկ Անկարան համաձայնվել է դադարեցնել ԵՄ-ին անդամակ-

ցումը նվազագույնի:

Սա ԵՄ-ի հարցում նոր մոտեցման դրսեւորում է, որ բխում է Յըլմազի կառավարության նոր ռազմավարությունից: Մինչ դրա էությանն անդրադառնալը նշենք, որ Անկարան դեռ 1987 թ. անդամակցության հարցով դիմել էր ԵՄ-ի ղեկավար մարմնին: Նրա դիմումը, սակայն, բախվել էր եվրոպական երկրների առարկումներին, թե Թուրքիան համատարած ոտնահարում է մարդու իրավունքները, թուրքական կառավարությունը քաղաքական լուծում չի առաջադրում քրդական հարցին եւ անընդմեջ սրում է թուրք-հունական հարաբերությունները: 1995 թ. դեկտեմբերին Թուրքիան միացավ ԵՄ Մաքսային միության պայմանագրին: Թվում էր, թե դա կնպաստի Թուրքիայի անդամակցության արագացմանը ԵՄ-ին եւ կմեծանա եվրոպական երկրներից թուրքերին տրամադրվող տնտեսական օգնության ծավալը:

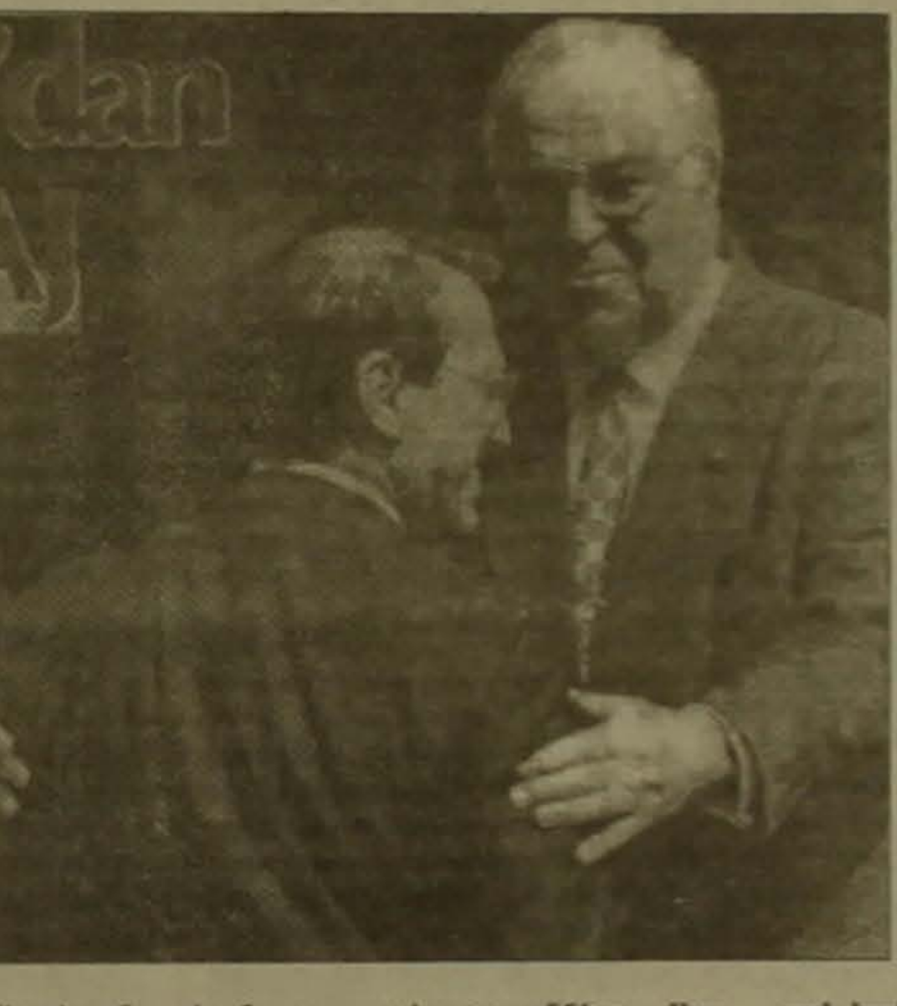

Հակառակ ակնկալիքներին, Մաքսային միությունը ընդամենը Թուրքիայի վրա պայմանագրից բխող պարտավորություններ դրեց, որոնք նրա կողմից կատարվելու էին առանց Եվրամիության անդամի արտոնություններից օգտվելու: Թեեւ Մաքսային միության պայմանագիրը առեւտրա-տնտեսական բնույթ է կրում եւ ուղղակիորեն չի առնչվում քաղաքական ոլորտին, սակայն պայմանագրին միացող երկրների առեւտրա-տնտեսական հարաբերությունները

կան պարտավորությունները միահյուսվում են քաղաքական պարտավորությունների հետ եւ Մաքսային միությունը, առանց ԵՄ-ին անդամակցության, Թուրքիայի տեսանկյունից դառնում է կախվածության հավելյալ օղակ:

Այս ամենի առումով պատահական չէր Եվրամիությանը շանտաժելու Անկարայի գործելակերպը: Պատահական չէին եվրոպական երկրների վրա ԱՄՆ-ի ճնշումները, որ ԵՄ-ի կազմում, հանձին Թուրքիայի, Անգլիայի կողքին ձգտում է ունենալ մեկ այլ լիազոր ներկայացուցիչ: Ամերիկյան ճնշումների հետեւանքով ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության հարցում իր դիրքորոշումը փոխեց Ֆրանսիան:

Իսկ եվրոպական քաղաքականության մաս չի կազմում, մինչեւ այդ իրավունքը Լեհաստանին, Չեխիային, Հունգարիային հասկացնելու անհրաժեշտությունը, եւ Մեծ հնգյակի տարաձայնությունները վերածվեցին յուրատեսակ մրցապայքարի:

Վերոհիշյալ երկրների ընդգրկումը ՆԱՏՕ-ի կազմում, որոնք էլ ԵՄ-ին անդամակցելու առաջնահերթ իրավունք ստացան, գերմանական թեզի հաղթանակն էր: Փաստորեն Ֆրանսիային ու նրան հարող երկրներին հակադրվելու գնով, Գերմանիան հավատարիմ մնաց իր դիրքորոշման մեջ: Ընդ որում նրան հաջողվեց նաեւ դիմակայել ԱՄՆ-ի հարաճուն ճնշումներին: Թուրքիան, որ Մաքսային միությունը համարում էր անդամակցության արդյունավետ միջոց, ԵՄ-ի հանձնաժողովի «Օրակարգ-2000» տեղեկագրով համկարծ դուրս մղվեց անդամակցության թեկնածուների ցուցակից: Դա Անկարայում գնահատվեց իբրեւ եվրոպայից Թուրքիայի անխուսափելի օտարում: ԱՄՆ-Գերմանիա հակասությունների սրման պայմաններում անհանգստացած սպասում թուրք-գերմանական հարաբերությունները: Ահա թե ինչու Գերմանիայի հետ հարաբերությունների բարելավումը դարձավ Յըլմազի այցի հիմքում, իսկ թուրքական կառավարության նոր ռազմավարությունը ԵՄ-ի հարցում մշակվեց եվրոպայից Թուրքիայի օտարման վտանգը կանխելու հաշվարկով:

Այդ ռազմավարությունն, ինչ խոսք, անորոշ ժամանակով հետաձ-

նի որ այդ միությունը ԵՄ-ի պաշտպանական թեւն է, ուրեմն շնորհիվ նոր ռազմավարության Թուրքիայի առջեւ պաշտպանության բնագավառով ԵՄ թափանցելու հեռանկար է բացվում: Վարչապետ Մեսութ Յըլմազի բանակցությունները Հելմուտ Քոլի հետ ընթացել են Թուրքիայի նոր ռազմավարության ոգով: Թերեւս դա էլ պայմանավորել է նրա այցի հաջողությունը:

Համառոտ ամփոփելով Յըլմազի այցի արդյունքները, կարելի է ասել, որ ԵՄ-ին անդամակցության հարցում Թուրքիան փոխել է իր դիրքորոշումը: Դրան է հետեւել Թուրքիայի նկատմամբ Գերմանիայի դիրքորոշման փոփոխությունը, որը հանգեցրել է թուրք-գերմանական մոտեցումների մերձեցմանը: Դրանում Յըլմազն, ինչ խոսք, իր նպաստն է ունեցել: Սակայն, քերի կլինի Թուրքիայի ու Գերմանիայի մոտեցումների մերձեցումը պայմանավորել սոսկ Յըլմազի դիվանագիտական կարողություններով կամ թուրքական կառավարության նոր ռազմավարությամբ: Չպետք է մոռանալ, որ Անդրկովկասում Ռուսաստանի դիրքերն ամրապնդվում են, իսկ Մոսկվան Միջին Արեւելքում եւ Բալկաններում ռուսական ազդեցության վերականգնման փորձեր է անում: Այս փորձերը, որպես գերտերության դրսեւորում, ոչ միայն հակասում են ԱՄՆ-ի, այլեւ վերջինին հակադրվող Գերմանիայի շահերին: Ահա թե ինչու թուրք-գերմանական մերձեցմանը զուգընթաց ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության հարցում մերձենում են նաեւ ԱՄՆ-ի ու Գերմանիայի մոտեցումները: Թերեւս Ռուսաստանի գերտերության դրսեւորումներն էլ պայմանավորում են այդ մերձեցումը:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

ՇԱՐԺՈՒՄ

Քվեբեկի վարչապետ Բուշարը չի բացառում անկախության հռչակումը

7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, Rcan: Քվեբեկի վարչապետ Լյուսիեն Բուշարը հայտարարեց Քվեբեկ քաղաքում հավաքված կանադական գործարար շրջանակների ներկայացուցիչներին, որ եթե իր նահանգին հաջողվի անջատվել Կանադայից, ապա ընկերություններն ավելի քիչ հարկեր կվճարեն: Նա հնարավոր համարեց նաեւ Քվեբեկի կողմից միակողմանի անկախության հռչակումը, որպեսզի վերջ դրվի Օտտավայի հետ վեճին: Սակայն նա ընդգծեց, որ դա կարվի ծայրահեղ դեպքում միայն: Վարչապետ Բուշարն այդ հայտարարությունները արեց «Կանադայի արտադրողների եւ արտահանողների միության» անդամների հետ հանդիպման ժամանակ: Նա հենց նոր է վերադարձել Ֆրանսիայից, որտեղ հակասական ռեակցիա է ստացել ֆրանսիական պաշտոնատարներից՝ Քվեբեկի անկախության իր ծրագրերի կապակցությամբ: Քվեբեկում անկախության հարցով երրորդ հանրաքվեն կարող է կայանալ մինչեւ 1999 թվականը: 1995 թ. հոկտեմբերին քվեբեկցիները նվազագույն մեծամասնությամբ քվեարկեցին անջատման դեմ:

Խաղաղության համաձայնության «Համասի» առաջնորդի պայմանները

7 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, DW, RCAN: Ծայրահեղական մահմեդական «Համաս» շարժումը որոշակի պայմանների դեպքում պատրաստ է ձեռնպահ մնալ Իսրայելում անձնասպանների ահաբեկչական նոր գործողություններ իրագործելուց: Ինչպես լրագրողներին հայտարարեց այդ շարժման հիմնադիր եւ գերագույն առաջնորդ շեյխ Ահմեդ Յասինը, խաղաղությունը հնարավոր է այն դեպքում, եթե Իսրայելը դադարեցնի պաղեստինցիների դեմ ագրեսիան, այդ թվում՝ տների քանդումը եւ հողերի բռնագրավումը, դուրս բերի իր բոլոր զորքերը պաղեստինյան տարածքներից եւ վերացնի հրեական բնակավայրերը:

Պավել Շերեմետին ներկայացված է նոր մեղադրանք

ՄԻՆՍԿ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ռուսաստանի հանրային հեռուստատեսության բելառուսական բյուրոյի վարիչ Պավել Շերեմետին, որն այսօր ազատ է արձակվել բանտից, ներկայացվել է նոր մեղադրանք: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, այսպես. Բելառուսի Հանրապետության պետական սահմանի ապօրինի անցում, որը կատարվել է մի խումբ անձանց նախնական համաձայնությամբ եւ ծառայողական լիազորությունների վերազանցմամբ, ինչը էական վնաս է հասցրել պետական շահերին: Ինչպես հայտնել են երկրի պետանվտանգության կոմիտեի տեղեկատվության եւ հասարակական կապերի կենտրոնում, հոկտեմբերի 6-ին վերսկսվել է Պավել Շերեմետի եւ Դմիտրի Զավադսկու քրեական գործի նախնական հետաքննությունը, իսկ հոկտեմբերի 7-ին Ռուսաստանի հանրային հեռուստատեսության բելառուսական բյուրոյի վարիչին Գրոդնոյի մարզի դատախազությունը ներկայացրել է նոր ճշգված մեղադրանք: Նույն օրը պետանվտանգության կոմիտեի մարզի վարչության քննիչը փոխել է մեղադրյալ Պավել Շերեմետի խափանման միջոցը՝ բանտարկությունը փոխելով չմեկնելու ստորագրությամբ:

ՆԱՏՕ. Հունգարիայում հանրաքվե կանցկացվի

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունգարիայի խորհրդարանը որոշում է ընդունել նոյեմբերի 16-ին համաժողովրդական հանրաքվե անցկացնել՝ ՆԱՏՕ-ին անդամակցելու խնդրի շուրջ: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդել է, որ հունգարացիներն այդ ռազմաքաղաքական դաշինքի մեջ երկրի գտնվել չգտնվելը որոշելու են պատասխան տալով այն հարցին, թե իրենք «արդյոք համաձա՞յն են, որ Հունգարիան, միանալով ՆԱՏՕ-ին, կպահովի իր անվտանգությունը»:

Իռլանդիայի արտգործնախարարը հրաժարական տվեց

ԴՈՒԲԼԻՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իռլանդիայի արտգործնախարար Ռեյ Բերկը հրաժարական է տվել մամուլի մերկացումից հետո, ըստ որոնց նա իր քաղաքական նվիրատվությունների ձեւով անօրինական կարգով ստացել եւ օգտագործել է 30 հազար իռլանդական ֆունտ (45 հազար ամերիկյան դոլար), ինչպես նաեւ իր դերն է ունեցել Դուբլինից հյուսիս հողամասերի հետ կապված կասկածելի գործառնություններում: Նախարարը նաեւ հայտարարել է, որ հրաժարվում է խորհրդարանի պատգամավորի մանդատից, որի նիստերին նա մասնակցել էր, ընդհանուր հաշվով, 24 տարի: Ինչպես հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը, հայտարարելով իր որոշման մասին, Բերկը նշել է, որ ինքը «դատապարտելի ոչ մի բան չի արել եւ սիրով պատրաստ է համագործակցել ցանկացած ձեւի պաշտոնական հետաքննության հետ»:

ԱՄՆ-ը 35 միլիոն դոլար կտրամադրի Տաջիկստանին

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ը որոշել է Տաջիկստանին լրացուցիչ ֆինանսական օգնություն տրամադրել՝ 35 միլիոն դոլարի չափով: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, այդ մասին հայտարարել է Տաջիկստանում ԱՄՆ-ի դեսպան Գրանտ Սմիթը: Այդ միջոցները հատկացվելու են արդյունաբերական ձեռնարկությունների վերածնմանը, ինչպես նաեւ փոքր ու միջին բիզնեսի ֆինանսական աջակցությանը: Միացյալ Նահանգները մեծապես շահագրգռված է Տաջիկստանի շուտափույթ տնտեսական վերածնությամբ եւ բոլոր միջոցները կձեռնարկի այդ հանրապետությանը նյութական օժանդակություն ցույց տալու համար, նշել է ԱՄՆ-ի դիվանագիտական ներկայացուցչության ղեկավարը:

Եվրոպացիների ուղերձները 7 տարի անց կհասնեն Տիտան

«France» ամսագրի հաղորդագրության համաձայն այս ամսին տիեզերական Huigens զոնդը կուղեւորվի հեռավոր ճամփորդության դեպի Սատուրնի ամենամեծ արբանյակ Տիտանը: Ուղեւորությունը կտեւի 7 տարի: Եվրոպական տիեզերական գործակալությունը զոնդում տեղադրել է եվրոպայի հազարավոր բնակիչների ուղերձներն ու ստորագրությունները պարունակող CD-Room: Սարդկային քաղաքակրթության այդ վկայությունները հավաքված են նաեւ Ինտերնետ ցանցում, որտեղ դրանց կարելի է ծանոթանալ մինչեւ զոնդի առաքումը:

Մշակույթ

Ոչ, բանաստեղծուհու վերջին գիրքն այդպես չի կոչվում, վերնագրված է «Էջեր փակ գզրոցներից» եւ ներբողական արվեստի միայն մի քանի իսկապես սքանչելի կտորներ է ամփոփում, մնացյալը, համարյա 700 էջ, արձակ է, կապուտիկյանական արձակ, ինչպես միշտ՝ ժանրային բոլոր պայմանականությունների սահման-ցանկապատերը փշրող, հորդահոս, կարկաչուն, կանչող ու կախարդող, արձակ՝ շաղախված անհուն թախիծով, նուրբ հումորով, թափանցիկ հեգնանքով եւ մի այնպիսի զարմանալի

դա ամենեւին էլ այդպես չէ, որ ամբողջատիրության մռայլ կապանքների մեջ անգամ եւ մեր ժողովուրդը, եւ նրա մտավորականությունը տասնամյակների անհաշտ պայքար է մղել նախորդ ռեժիմի անագորույն-անգութ ձեռքով բռնի տարանջատված մայր ժողովրդի երկու հատվածների վերամիավորման համար՝ սերունդների հոգում անշեջ պահելով այդ մեծ երազը: Չլինե՞ր նախորդ տասնամյակների այդ անդուլ պայքարը, չլիներ հանիրավի այդպանված, «ժողովրդից կտրվածության» անարդար

Հայաստանի անկախ պետականության ներկա ընթացքից, իր երեկվա հոգեզավակների այսօրվա խոսքը քայլերից, եւ գրում է այդ մասին ոչ մեկի չխնայելով, առաջին հերթին իրեն: Եթե բանաստեղծուհին ճիշտ չէ, երբ դառնությամբ գրում է, թե «մեռել էր երեկվա Բաբիկը եւ նրա փոխարեն ծնվել էր... Բաբկեն Արարքցյանը», եթե Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Վազգեն Մանուկյանը եւ շատ ու շատ ուրիշներ դեռ չեն կորցրել ում հոգեզավակը լինելու հիշողությունը, ապա բարոյական պարտք ունեն որդիաբար

Սիլվա Կապուտիկյանի «Գիրք ճանապարհի»-ն

անկեղծությամբ, որ հատուկ է միմիայն իրեն եւ այս անգամ, ավա՜ղ, հասել է այնպիսի խորությունների, որին... դժվար է ընտելանալ:

Ինչո՞ւ է հանել իր փակ գզրոցներից այս էջերը բանաստեղծուհին, ինչո՞ւ է դժոխային ցավի այդ շատրվանները ուղղել մեզ՝ իրեն որդիաբար, երկյուղածորեն, երկրպագությամբ վերաբերող ընթերցողներիս, ինչո՞ւ է էջ առ էջ, դրվագ առ դրվագ առաջնորդում այն չարչարանաց ճանապարհով, որով անցել է ինքը՝ իբրեւ սխրանք, բայց որով մեզ տանելը առնվազն... դաժանություն է իր կողմից:

Այնպիսին, ինչպես այնպիսին էր իմ զգացողությունը տիկին Սիլվայի այս գիրքը կարդալիս եւ դրանից հետո էլ, երբ տեւականորեն չեմ կարողանում ազատվել դժոխքով ճամփորդած լինելու մղձավանջից: Այնպիսի հոգեկան ցնցում ապրել եմ մեկ էլ հեռավոր պատանության օրերին, Ֆեոդոր Դոստոեւսկու «Ոճիր եւ պատիժ»-ը [illegible] դա իմ ընթերցած միակ գիրքն էր, որ չեմ համարձակվել վերստին ձեռքս առնել նրա խորությունների սարսափը վերապրելու անկարող: Տիկին Սիլվայի «Էջեր փակ գզրոցներից» գիրքը ահա այդպիսի երկրորդն է լինելու իմ կյանքում: Խոստովանում եմ, սա նույնիսկ ավելի՛ սոսկալի է, քան Դոստոեւսկու գործը, ի հավելումն այստեղ ո՛չ միայն մարդկային ցավ ու տառապանքի, այլեւ ազգային մորմոքի անափ մի օվկիանոս է մատուցված մեծ արվեստագետի, մեծ

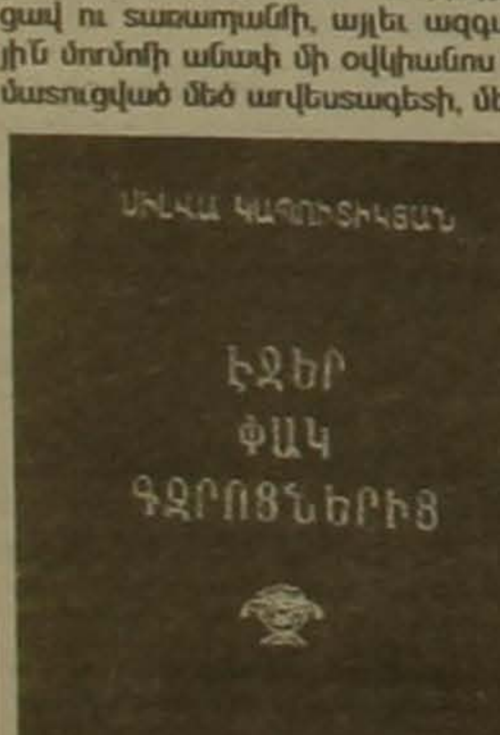

գրողի եւ մեծ հրապարակախոսի բացառիկ վարպետությամբ: Եվ խոսքն այստեղ երկու հեղինակների գրական ձիրքերի համեմատության մասին չէ ամենեւին, այլ նրանց մատուցած նյութի մեջ պարունակվող անպարագիծ ողբերգության: Տիկին Սիլվայի դեպքում դա Ղարաբաղի ողբերգությունն է նախ եւ առաջ, արցախյան դատի մի քանի տասնամյակների ոգորումների պատմությունը մինչեւ 1988-ը եւ դրանից հետո, որի նվիրյալ մասնակիցներից էր եւ է ինքը ոչ միայն իբրեւ երեւույթ-բանաստեղծ, այլեւ՝ երեւույթ-քաղաքացի: Սա մի անչափ հիշեցնում է բոլոր նրանց, ովքեր կարծում են, թե Արցախի դատն ի[illegible]նց ասպարեզ գալով է սկսվել, որ

խարանով ասպարեզից հեռացված հայ մտավորականության այդ բազ[illegible] գը վառ պահելու համար, չէր ծնվելու նաեւ 1988-ի այն հերոսական սերունդը, որ ղարաբաղյան պահանջատիրության այրող կարգախոսը շուրթերին ծովանում էր Երեւանի ու Ստեփանակերտի Ազատության հրապարակներում, լեռնացած ցասմամբ խոյանում թշնամական հորդաների դեմ արցախյան նորօրյա գոյամարտի խրամատներում, անմահանում էր ահեղ ճակատամարտերում եւ ի վերջո ապահովեց հաղթանակի ցնծությունը Արցախում, Հայաստանում եւ ի սփյուռս աշխարհի:

Արդեն 60 տարի, արդեն երեք-չորս սերունդ աշխարհի բոլոր հայերը հայ են մնում նաեւ տիկին Սիլվայի հայրենաշունչ քնարի, նրա «Խոսք իմ որդուն» պատգամ-բանաստեղծության հրաման-հորդորի շնորհիվ «Ու տես, որդիս, ուր էլ լինես, Այս լուսնի տակ ուր էլ գնաս, Թե մորդ անգամ մտքից հանես, Քո մայր լեզուն չմոռանաս»: Ազերիական տանկերը հրկիզող, ինքնաթիռները ցած գցող, հրոսակներին փախուստի մատնող հայոց վրիժառու զնդակների առջեւից միշտ, աներեւույթ կերպով դեպի թշնամին են սուրացել նաեւ տիկին Սիլվայի այս ու անթիվ-անհամար այլ բանաստեղծական տողերը, նրա բոցեղեն-հրապարակախոսական խոսքը, հզոր մարտակոչը: Նա, տիկին Սիլվան, արցախյան ազատամարտի ամենամեծ հերոսներից մեկն է, շարքեր ոտքի հանող, գնդեր մարտի տանող Մայր-մարտիկ, եւ մեզանում, թերեւս, ամենից ավելի նա բարոյական իրավունք ունի անողոք խստապահանջությամբ քննելու իր հոգեւորդիների՝ մեր նորօրյա պետական այրերի եւ «Ղարաբաղ» կոմիտեի երեկվա «տղաների» բոլոր չար ու բարի գործերը: «Էջեր փակ գզրոցներից» գիրքը նաեւ այդպիսի անողոք ու խստապահանջ մի քննություն է, եւ այստեղ ամենեւին կարեւոր չէ, թե որքանո՞վ իրավացի կամ որքանո՞վ անարդար է Մայրը, եթե համարենք, որ մայրերը կարող են նաեւ... անարդար լինել իրենց գնահատականներում: Կարեւորն այն է, որ Մայրը խռովված, վրդովված է Հա-

խոնարհվելու նրա աջի վրա եւ ներում աղերսելու թեկուզեւ այն բանի համար, որ Մայրն իրենց [illegible] հասկացել: Իրեն, բանաստեղծուհուն դա ամենեւին պետք չէ, պետք է բոլոր նրանց, ում մասին նա գրել է իր գրքում, որպեսզի մաքրվեն, մարդեղենանան, արժանանան Մեծ մոր թողությանը, այլապես ողջ կյանքում նրանց հալածելու են խղճի խայթի միշտ վրիժառու եւ երբեք չներող էրինիաները...

Ի՞նչ է տիկին Սիլվայի այս գիրքը: Շատ օրեր առաջ այն փակել եմ, դրել եմ մի կողմ, եւ... չեմ կարողանում հասկանալ: Ինքն էլ չի կարողացել պատասխանել այս հարցին եւ առաջաբանում գրել է. «Ճիշտն ասած, ես ինքս էլ չեմ կարողանում որոշել, թե ո՞ր ժանրին է պատկանում գիրքը: Հրապարակագրությո՞ւն է արդյոք, էսսե-խոհագրությո՞ւն, թե՞ ելույթների ու հարցազրույցների ժողովածու: Երեւի այս ամենի համադրումն է, յուրատիպ մի համահավաք»: Երեւի: Չեմ վիճում: Այնուամենայնիվ, թվում է՝ ավելի շատ սա նրա ապրած մեծ կյանքի վավերագիրն է, յուրահատուկ մի «Գիրք ճանապարհի», որ Չարենցի համանմանությամբ ավելի շատ նշանակում է «Գիրք դավանանքի», ինչպես դիպուկ բնութագրել է չարենցյան համանուն ժողովածուն Վահան Նավասարդյանը: Իսկ տիկին Սիլվայի դավանանքը, ինչպես Չարենցի, ինչպես ամեն մի այլ ճշմարիտ բանաստեղծի ու քաղաքացու դեպքում իր հայրենիքն է, մայր ժողովուրդը, նրա բախտի, նրա երեկվա ու վաղվա համար տագնապը: Այդ տագնապը «թարգմանել» անկարելի է, փոխանցելն առավել եւս, պիտի ինքդ կարդաս, բարեկամ ընթերցող, ինքդ անցնես դրա միջով՝ հեղինակի հետ, որպեսզի այրվես ու փոթորկվես, խնդաս ու արտասվես, զայրանաս ու խաղաղվես, վհատվես ու խանդավառվես, ատես եւ սիրես ու վերջապես, միայն այդ ամենից հետո, միայն զգացմունքների այդ հազարալիք հեղեղները սրտիդ միջով անցկացնելուց հետո՝ հասկանաս այն մեծ խորհուրդը, որ առկա է գրքի բոլո՛ր շիկացած էջերում...

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹՅՈՒՆ

Կինո «Նաիրին» վերակենդանանում է

Նշվեց հայ մուլտիպլիկացիայի 60-ամյակը

Երեւանցիներին եւս մի հաճելի անակնկալ է պատրաստել Երեւանը: «Կինո չկա» ախտորոշը կարծես թե ճաք է տալիս: Այս անգամ «ձնհալը» սկսվեց աշնանը, ավելի ստույգ սեպտեմբերի 21-ին, երբ կինո «Նաիրիի» առջեւի հրապարակում տեղադրվեցին կինոպրոյեկտորներ եւ մայրամուտի վերջանալուն հետ բացօթյա կինոցուցադրումներ սկսվեցին: Հետաքրքիրն այն է, սակայն, որ մեր համաքաղաքացիներից շատ քչերը գիտեն այդ մասին, չնայած աֆիշը փակցված է, մեկի տեղը երկուսը (մյուսն ազդարարում է հոկտեմբերի 7-ին նշվելիք հայ մուլտիպլիկացիայի 60-ամյակը): Բայց մարդիկ ուշադրություն էլ չեն դարձնում, վստահ լինելով, որ մի ամերիկյան էժանագին ֆիլմի մասին է խոսքը: Մեղքը ինչ-որ չափով աֆիշը նկարողինն է: Նախ դրանք բոլորովին ուշադրությունը չեն գրավում ոչ իրենց տառատեսակով, ոչ գույներով, ոչ յուրահատուկ ձեւավորմամբ: Տպավորությունն այնպիսին է, որ կազմակերպիչների համար միեւնույն է՝ մարդիկ կգան, թե ոչ: Բայց չէ որ այսքան ջանք թափած մարդկանց համար արդյունքը միեւնույն լինել չի կարող:

1997-ի մայիսյան մի օր քաղաքապետը իր մոտ է կանչում կինոռեժիսոր Սամվել Սարիբեկյանին եւ ասում կինո «Նաիրին» պետք է վերակենդանացնել: Ժամանակը ցույց կտա, թե արդարացվե՞ց արդյոք քաղաքապետի ընտրությունը: Այժմ Սամվել Սարիբեկյանի շուրջ համախմբվել են կինոռեժիսորներ՝ հետաքրքիր մտահղացումների տեր մարդիկ, ինչպես նաեւ ուղղակի կինոսիրողներ կամ, այլ կերպ ասած, իրենց քաղաքի նկատմամբ փոքրիշատե հոգատար վերաբերմունք ունեցողները (օրինակ՝ «Շանթ» ֆիրման), որոնք նյութապես նպաստում են կինոթատրոնի վերականգնմանը: Շենքը միայն «կարգի բերելը» քիչ է: Մեծ դահլիճը ինչ-ինչ պատճառներով զրկվել է իր ավանդական թեքությունից, եղած 4 պրոյեկտորներից ոչ մեկը չի աշխատում (այժմ նրանցից երկուսը վերանորոգվել են): Աշխատանքները ընթանում են օրուգիշեր քաղաքապետի գրեթե ամենօրյա ուշադրության ներքո, սակայն դրանք ավարտին կմոտենան հոկտեմբերի վերջին միայն, կամ ավելի ուշ: Կինոթատրոնի տնօրինությունը չցանկանալով, որ թատրոնը անգործ մնա եւ օգտվելով բարենպաստ եղանակից (ցավոք, վերջին ժամանակներում նա մեզ դավաճանեց) բացօթյա ցուցադրումներ ձեռնարկեց ուրբաթ եւ շաբաթ օրերին, որն ինքնանպատակ չէ: Փորձ է արվում մարդկանց շուրջ ստեղծել հարմարավետության մթնոլորտ՝ տեղադրվում են սրճարանային սեղանիկներ, բազկաթոռներ, ցանկացողներին մատուցվում է սուրճ, խմիչքներ:

Կինոթատրոնի տնօրենը շատ հետաքրքիր ծրագրեր ունի: Հոկտեմբերի 7-ին նշվեց հայ մուլտիպլիկացիայի 60-ամյակը՝ մուլտ-պերսոնաժների, կառքերի, լարախաղացի մասնակցությամբ:

Պայմանավորվածություն կա կրթության բաժնի հետ «Բուրաստանը» դահլիճում դպրոցականների համար մուլտ-ցուցադրումներ կազմակերպելու վերաբերյալ: Ընդ որում ցուցադրումներին ներկա կլինեն մի հոգեբան եւ մի մանկավարժ, որոնք երեխաների հետ կքննարկեն ներկայացվելիք սյուժեն: Ավելի ուշ, օգտվելով նրանից, որ Տիգրան Գույումջյանը Երեւան է բերել Ռուբեն Մամուլյանի ֆիլմերի կրկնօրինակները, բացօթյա կինոդիտմամբ կցուցադրվեն դրանցից 2-ը: Իսկ երբ արդեն կինոթատրոնը կգործի իր լիարժեք իմաստով, նախատեսվում է անցկացնել Փարաջանովի, Փելեշյանի, Մալյանի, Դովլաթյանի ֆիլմերի փառատոները:

Պետք է ասել, որ կինոն, երբ արվեստի մակարդակից տեղափոխվում է ավելի պրակտիկ ոլորտներ, այսինքն համվում է շուկա, ենթարկվում է նույն օրենքներին, ինչ բոլոր ապրանքները՝ պահանջում է գովազդ, մատուցման հետաքրքիր, հասարակությանը գրավող ձեւ: Կինոթատրոնն իր ավանդական տեսքով իբրեւ ֆիլմի մատուցման ձեւ հնացել է, կորցրել նախկին նշանակությունը: Դրան զգալիորեն նպաստեց հեռուստացույցի մասսայականացումը: Առավել եւս, որ կինոթատրոն գալը կապված է ազատ ժամանակի, հավելյալ ծախսերի հետ, բայց միանշանակորեն ասել, որ կինոթատրոնը ապրել է իր դարը, անշուշտ, սխալ է:

«Կինոն կվերադառնա Երեւան, երբ մատուցման ձեւը փոխվի», ասում է Սամվել Սարիբեկյանը, մարդկանց համար կինոթատրոնը պետք է դառնա հանգստանալու, հաճելի ժամանակ անցկացնելու վայր: Առաջին հարկում մենք լավ բեմ ունենք, ֆիլմի դիտումից առաջ այնտեղ կարելի է մի երաժշտական համար հնչեցնել, ֆիլմից հետո մարդիկ հնարավորություն կունենան հանգիստ նստելու, քննարկելու ֆիլմը, կհրավիրվեն ռեժիսորը, դերասանները, կամ նկարահանման հետ կապված ֆոտոցուցահանդես կլինի: Այսինքն մենք փորձում ենք կինոթատրոն բառին հարազատ կինո-թատրոն իմաստը: Օրինակ՝ ծրագրել ենք «Յոկո» վերնագրով կինո-ներկայացում պարզաբանելու համար, թե ինչ դեր խաղաց Յոկոն «Բիթլզների» [illegible] վերջիվերջո «Բիթլզը» մի ողջ դարաշրջան է եղել մեզ համար: Բացի «Երեւան» ստուդիայից եւ մեր ազգային կինոդարանից շատ ենք ուզում համագործակցել եվրոսինեմայի հետ:

Մոսկովյան եւ Իսահակյան փողոցների խաչմերուկում գտնվող այս անկյունը երեւանցիների համար առանձնահատուկ նշանակություն ունի, քանի որ արդեն քանի-քանի սերնդի սիրահարների հանրահայտ ժամադրավայր է: Պրն Սարիբեկյանը ցանկանում է, որ այս գեղեցիկ ավանդույթը շարունակվի: Նա մտադիր է կինոթատրոնի մուտքի կամարների տակ երկուհոգանոց սեղանիկներ տեղադրել եւ անվճար հեռախոս (շատ է պատահում, որ իր ընկերուհու ուշացումից անհանգստացած սիրահարը զանգահարելու համար պահակին է դիմում): Եվ այս գողտրիկ անկյունի անունը կլինի (ինչ խոսք) «Ժամադրության վայրը փոխել չի կարելի»:

Ի. ՇԱՔՈՅԱՆ

Նոր ուսումնասիրություն ռումինահայերի մասին

Ռումինիայի Հայոց միության երկլեզվյան «Նոր կյանք» ամսաթերթը տեղեկացնում է, որ վերջերս տեղի «Արարատ» հրատարակչությունը լույս է ընծայել Բոգդան Քըուշի (Արշակ Պողոսյան) նոր ուսումնասիրությունը «Հայ դեմքեր Ռումինիայում» վերնագրով, որտեղ հեղինակը հակիրճ կենսագրականներով ներկայացնում է ազգային եւ տեղական շրջանակներում որոշակի դեր խաղացած ծագումով հայ անձնավորություններին, ովքեր ինչ-որ չափով նպաստել են երկրի մշակութային, տնտեսական, առողջապահական, քաղաքագիտական կյանքի բարգավաճմանը: Նման ամբողջական ուսումնասիրություն առաջին անգամ է հրատարակվում: Անցյալում գնահատելի փորձեր արվել են, սակայն ոչ ամբողջական, օրինակ Հայր Պոտուրյանի «Հայ հանրագիտակը», որ սակայն «ԱՅԲ» տառերով էլ սահմանափակվում է: Ներկա հսկայական գործը ձեռնարկելուն խթան է հանդիսացել հեղինակի խոստովանությամբ, 1937-ին Դալես ակումբում հանգուցյալ պրոֆ. Վլադ Բընըցեանուի «Հայերը Ռումինիայի կյանքի եւ պատմության մեջ» դասախոսությունը: Գիրքը, որը լուրջ ներդրում

կարելի է համարել հայ սփյուռքի պատմության ասպարեզում, ըստ հաղորդագրության, պատկերազարդ է եւ ունի 275 էջ, որոնցում ներկայացված են 349 անձնավորություններ: Վերջաբանում ռումինահայոց միության նախագահ Վարուժան Ոսկանյանը նշում է, որ հայերը հաստատվել են Ռումինիայում հազար տարի առաջ:

Հ. Ռ.

ԱԶԳ մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ

Անառողջ մթնոլորտ առաջիկա խաղի շուրջ

Մամուլի ասուլիս Հայաստան-Ուկրաինա հանդիպումից առաջ

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ. ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 11-ին աշխարհի առաջնության ընտրական Հայաստան-Ուկրաինա կայանալիք խաղին նախապատրաստվելու նպատակով անցկացվող մարզական հավաքին Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային հավաքականի 25 անդամներից մասնակցել են միայն 14-ը: Հայտնելով այս մասին հոկտեմբերի 8-ին տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում՝ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Խորեն Հովհաննիսյանը նշեց, որ մարզիկների բացակայության պատճառներն իրեն հայտնի չեն: Նա տեղեկացրեց, որ դեռեւս մեկ ամիս առաջ խաղին մասնակցող ֆուտբոլիստների անունները ներկայացվել են Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիա, սակայն ոչ բոլոր ֆուտբոլիստներն են ստացել հրավեր կամ ստացել են ուշացումով՝ ավագ մարզչի ահազանգից հետո:

Ասուլիսին ներկա Ալեքսանդր Բերեզովսկին վկայեց, որ իր եղբայրը՝ Ռոման Բերեզովսկին (հավաքականի դարպասապահ) հավաքներին եւ խաղին մասնակցելու հրավեր ստացել է միայն հոկտեմբերի 6-ին (հոկտեմբերի 8-ին նա արդեն ժամանել էր Երեւան): Պարզվեց նաեւ, որ դարպասապահ Արմեն Պետրոսյանին (Իրան) բնավ հրավեր չի ուղարկվել:

Գլխավոր մարզչին Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան միայն ասուլիսի ժամանակ տեղեկացրեց, որ թիմի առանցքային խաղացող, հարձակվող Էրիկ Ասատուրյանը խաղին մասնակցելու նպատակով Ֆրանսիայից ժամանելու է այսօր:

Վերոհիշյալը բերացո՞ւմ է, թե՞ դիտավորություն: «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցի հարցին պրն Հովհաննիսյանը պատասխանեց, որ «խնդիրներ առաջացան միայն խաղի նախօրեին. պարզվում է, որ խաղացողը պետք է ինքը հետաքրքրվի՝ հրավիրվում է խաղին, թե ոչ»: Իսկ այն հարցին, թե ինչպիսի՞ն են հավաքականի եւ ֆեդերացիայի ղեկավարության փոխհարաբերությունները, Խ. Հովհաննիսյանը պատասխանեց, որ հավաքականի պարտությունները Ֆեդերացիան վերագրում է հավաքականի, իսկ հաղթանակները՝ իր ղեկավարությանը:

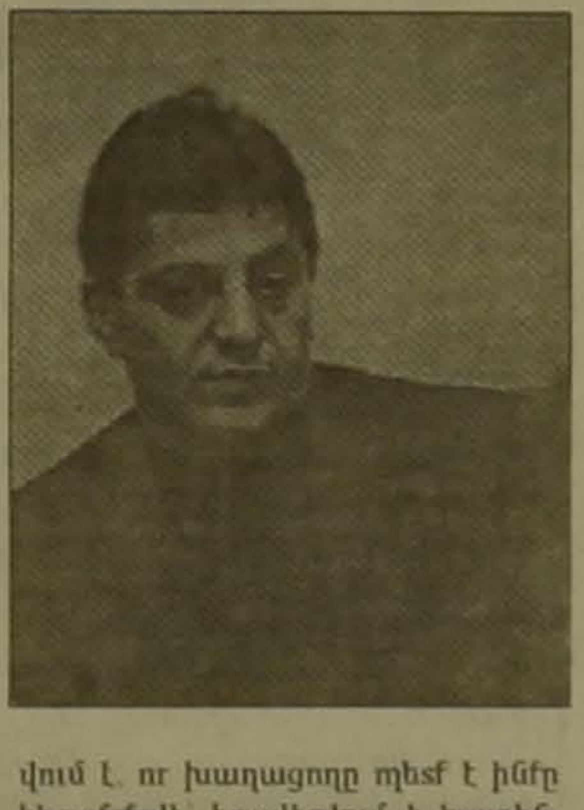

Ասուլիսի ժամանակ հպանցիկ նշվեց, որ Պորտուգալիայում լուրեր են շրջում, որ Հայաստանի հավաքականը պատրաստ է խաղը «զիջել» Ուկրաինայի հավաքականին:

Ինչպես «Նոյյան տապան» գործակալության թղթակցին հայտնեց Պորտուգալիայի տեղական հեռուստատեսության թղթակից Կառլոս Ֆինոն, նման համոզմունքի համար հիմք է ծառայել Պորտուգալիայի թղթակցի հետ հարցազրույցում մոսկվացի մի մասնագետի պնդումը, թե «խաղեր գնելը» ընդունված պրակտիկա էր նախկին Խորհրդային Միությունում եւ շարունակվում է նաեւ ներկայումս: Մասնագետը խորհուրդ է տվել պորտուգալացիներին խոչընդոտել «ուկրաինացիների հավանական առաջարկների եւ գործարքի իրագործմանը»: «Մեզ համար դա շոկ էր, որովհետեւ առաջին անգամ էինք նման բան լսում», - ասաց նա: Լրագրողը հայտնեց, որ Պորտուգալիայի հավաքականի կողմից որեւէ մեկը ներկա չի գտնվելու խաղին, սակայն մեծ ուշադրությամբ հեռուստատեսությունով հետեւելու են դրա ընթացքին: «Մենք աղոթում ենք Հայաստանի հավաքականի համար», - ասաց պորտուգալացի թղթակիցը, քանի որ Պորտուգալիայի թիմի համար Հայաստանի հաղթանակը կարեւոր է:

Ասուլիսի մասնակիցները չկարողացան որեւէ տեղեկություն տալ Ուկրաինայի ազգային հավաքականի մարզիչ Վլադիմիր Վերեմեեւի վերջերս Հայաստան կատարած այցի նպատակների ու հանդիպումների մասին (նա ներկա է եղել Հայաստան-Ալբանիա խաղին): Ֆեդերացիայի աշխատակիցը խորհուրդ տվեց լրագրողներին հենց իրեն՝ Վերեմեեւին, առաջիկա օրերին հարցնել, երբ նա հավաքականի հետ կժամանի Հայաստան:

Հուշամրցաշարը կդառնա ավանդական

Համլետ Մխիթարյան. Իհարկե, շատերն են հիշում այս ֆուտբոլիստին: Ընդամենը 17 տարեկան էր, երբ «Արարատի» մարզիչները վստահեցին նրան հանդես գալ հիմնական կազմում: Պատանի հարձակվողը ամենայն կողմերով դրսեւորեց իրեն. խաբսերը, հնարքները, սուր անցումները միշտ էլ դժվարին կացության մեջ էին դնում մրցակից թիմի պաշտպաններին, իսկ դարպասապահները քանիցս են կատարել գնդակը ցանցից հանելու տհաճ պարտականությունը: Համլետը հենց սկզբից դարձավ թիմի ռմբարկուներից, իսկ ԽՍՀՄ-ի առաջնություններից մեկում 18 գոլով երկրորդն էր: Նա 9 տարի խաղաց «Արարատում», մեկ խաղաշրջան հանդես եկավ «Կոտայքի» կազմում: Եվս 7 տարի հանդես եկավ Ֆրանսիայի տարբեր մակարդակի թիմերում, հիմնականում հայկական ակումբներում: Համլետին թվում էր, թե ինքը դեռ երկար, շատ երկար կխաղա, սակայն ծանր, անբուժելի հիվանդությունը իր սեւ գործն արեց. սիրված ֆուտբոլիստը մեկ եւ կես տարի առաջ հեռացավ կյանքից:

Համլետ Մխիթարյանի հիշատակին նվիրված մրցումներ անցկացնելու գաղափարը ֆուտբոլի, մականախաղի եւ նետաձգության քաղաքային մարզադպրոցի ղեկավարությանն է: Ընդառաջեց նաեւ Երեւանի քաղաքապետարանը: Հուշամրցաշարի առաջին օրը տեղի ունեցավ Երքաղսպորտկոմիտեի համալիր դպրոցի ֆուտբոլի բաժանմունքի Համլետ Մխիթարյանի հանդիսավոր անվանակոչությունը, այդ առիթով բաժանմունքի դասին փակցվեց հուշատախտակ: Մրցումներին մասնակցեցին 1986-87 թթ. ծնված պատանի ֆուտբոլիստների Հայաստանի 8, Ղարաբաղի 1 եւ Վրաստանի 2 թիմեր:

Օլիմպիական մրցակարգով անցկացված հուշամրցաշարի եզրափակիչում հանդիպեցին քաղաքային մարզադպրոցի առաջին եւ ֆուտբոլի հանրապետական դպրոցի թիմերը: Խաղն ավարտվեց 2-1 հաշվով՝ հօգուտ հանրապետական դպրոցի թիմի (մարզիչ՝ Պավել Փափազյան):

Մրցումների ավարտից հետո թիմերին, աչքի ընկած փոքրիկ ֆուտբոլիստներին, կազմակերպիչներին բազմաթիվ մրցանակներ, նվերներ հանձնվեցին: Հաղթող թիմին գավաթ եւ պատվոգրեր հանձնեց ՄՊՄԴ-ի տնօրեն Վաչագան Խաչատրյանը: Իսկ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Արմեն Սարգսյանը մասնակից բոլոր թիմերին նվիրեց մեկական գնդակ, իսկ չեմպիոններին՝ նաեւ խաղակոշիկներ: Գավաթ եւ պատվոգրեր ստացան նաեւ երկրորդ մրցանակակիր ՄՊՄԴ-ի թիմի՝ անդամները: Պարգեւները նրանց հանձնեց հանրապետական դպրոցի տնօրեն Հարություն Սիրեկանյանը:

Մրցաշարի լավագույն հարձակվող ճանաչվեց Վիգեն Համբարձումյանը («Ղարաբաղ»), լավագույն հարձակվող՝ Սերոժա Հովհաննիսյանը (հանրապետական դպրոց), լավագույն դարպասապահ Վլադիմիր Սուխիշվիլին (Թբիլիսի): Իսկ ամենակրտսեր խաղացողի համար սահմանված մրցանակը հանձնվեց Համլետ Մխիթարյանի որդուն՝ Հենրիկին, որի 9 տարին կլրանա հունվարին: Մրցանակներ հանձնողների թվում էին նախկին արարատցիներ Ալբերտ Սարգսյանը, Արես Խաչատրյանը, Ռուդիկ Ավանեսյանը, ինչպես նաեւ «Փյունիկ» ակումբի նախագահ Ռոբերտ Հայրապետյանը, «Երեւան» թիմի խաղացող Մալալը, Մխիթարյանի այրին՝ Մարինան: Իսկ Երեւանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի անդամ Հակոբ Գրիգորյանը մրցանակ հանձնեց Վ. Խաչատրյանին, իբրեւ լավագույն կազմակերպչի: Իսկ որ մրցումները, իրոք, բարձր մակարդակով էին կազմակերպված, եւ դրա գլխավոր «մեղավորը» մայրաքաղաքի մարզադպրոցի տնօրենն էր, անժխտելի է: Հուշամրցաշարի կազմակերպված, բարձր մակարդակով անցկացնելը հնարավոր դարձավ նաեւ նրա հովանավորների շնորհիվ: Մրցումների կազմակերպիչները ցանկացան անպայման նշել հովանավորներին՝ «Փյունիկ» ակումբի նախագահ Ռոբերտ Հայրապետյան, «Ինտերնացիոնալ» խանութի գլխավոր տնօրեն Գագիկ Իսպիրյան, «Տուն Կիլիկիո» խոհանոցի տնօրեն Սմբատ Հովհաննիսյան, մականախաղի ֆեդերացիայի նախագահ Վրեժ Եգորյան:

Ավելացնենք, որ Համլետ Մխիթարյանի հուշամրցաշարը կդառնա ավանդական, եւ կազմակերպիչները հույսով են, որ այն հետագայում ավելի ներկայացուցչական կազմ կունենա:

Ռ. Ս.

ՇԱԽՄԱՏ

ՖԻԴԵ-ի շնորհակալական նամակը Վանո Սիրադեղյանին

Երեւանում անցկացված աշխարհի շախմատի պատանեկան առաջնությունը ջերմ արձագանքներ է առաջացրել միջազգային շախմատային շրջանակներում: Շվեյցարիայի Լոզան քաղաքում գտնվող ՖԻԴԵ-ի շտաբ-բնակարանը, որը մրցումների օրերին անընդհատ կապի մեջ էր կազմակերպիչների, մասնակիցների հետ, պայքարի ավարտից հետո առաջնության տանտերերի աշխատանքը բարձր գնահատող բազմաթիվ գովասանական նամակներ է ստացել:

Երեկ ՖԻԴԵ-ի ֆաքսով շնորհակալական խոսք է ուղարկվել մրցումների հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Վանո Սիրադեղյանին: Նամակի տեքստը ներկայացնում ենք ընթերցողների ուշադրությանը:

Գ. Հ.

Մեծարգո պրն Սիրադեղյան,

Շախմատի միջազգային ֆեդերացիայի (ՖԻԴԵ) անունից հայտնում եմ իմ խորին երախտագիտությունը այն աջակցության համար, որ Դուք, չխնայելով Ձեր ժամանակն ու ջանքերը, ցուցաբերեցիք հենց նոր Երեւանում ավարտված աշխարհի մինչեւ 16 եւ 18 տարեկան պատանիների ու աղջիկների շախմատի առաջնության փայլուն նախապատրաստման եւ անցկացման համար:

Դիմելով Ձեզ, որպես շախմատային հարուստ մշակույթով հայտնի խոշոր քաղաքի՝ Երեւանի մեծարգո քաղաքապետ, մենք համոզված ենք, որ Ձեր քաղաքում կանցկացվեն շախմատային նոր կարեւորագույն մրցաշարեր:

Խորին երախտագիտությամբ եւ հարգանքներով՝

ԷՄՄԱՆՈՒԻԼ ՕՄՈՒԿՈՒ
ՖԻԴԵ-ի գործադիր տնօրեն
Լոզան, 7 հոկտեմբերի 1997 թ.

Աշխարհի ուժեղագույնների թվում

Ֆուլ կոնտակտ կարատեի Հայաստանի վարպետները հաջող են հանդես գալիս ամենաբարձր մակարդակի մրցումներում: Վերջին երկու տարիներին մեր մարզիկները աշխարհի առաջնությունում 5 ոսկե մեդալ են շահել (մեկը՝ պրոֆեսիոնալների, 4-ը՝ սիրողների դասում): Այս տարի Լաս Վեգասում անցկացված առաջնություններում կատա մրցաձեւում (հնարքների ցուցադրում) չեմպիոնի կոչում նվաճեց Վարազդատ Միհրանյանը, նույն ձեւում երկրորդ տեղը գրավեց Գոռ Վարդանյանը: Մեր մարզիկները երկու մեդալ շահեցին նաեւ մենամարտերում՝ Վաչե Ավագյանն արժանացավ արծաթե պարգեւի, իսկ Վարազդատ Միհրանյանը կատայում նվաճած ոսկուն ավելացրեց բրոնզը: Հենց Լաս Վեգասում էլ ամերիկյան «Դրակա» կազմակերպությունը մեր մարզիկներին առաջարկեց անցկացնել Հայաստան-աշխարհի հավաքական մրցամարտ ֆուլ կոնտակտից: Ամենայն հավանականությամբ, այդ հանդիպումը տեղի կունենա եկող տարի, Երեւանում:

Որ մարզաձեւը բավականին տարածված է մեզանում, համոզվեցինք ֆուլ կոնտակտ կարատեի եւ պրոֆեսիոնալ լիգայի Հայաստանի առաջնությունում: Երեք օր տեւած մրցումներում հանդես եկան շուրջ 750 մարզիկներ (նրանցից 40-ը՝ պրոֆեսիոնալների խմբում, մյուսները՝ սիրողների): Մասնակիցների թվում էին համարյա 15 քաղաքների ու շրջանների ներկայացուցիչներ, որոնք պատանի եւ մեծահասակների հաղթողներին ու մրցանակակիրներին որոշեցին 5-ական քաշային կարգերում:

- Ուրախալի է, որ մարզաձեւը սիրված է մեզանում,- զրույցի ժամանակ ասաց Հայաստանի ֆուլ կոնտակտ կարատեի, պրոֆեսիոնալ լիգայի նախագահ, սեւ գոտի երկրորդ դան կոչման տեր Գոռ Վարդանյանը: - Խմբեր ունենք հանրապետության շատ շրջաններում, իսկ Գյումրիում առանձին մասնաճյուղ բացեցինք: Մտադիր ենք նման մասնաճյուղեր բացել այլ քաղաքներում, գյուղերում: Մրցումները ցույց տվեցին, որ թե՛ Երեւանում, թե՛ շրջաններում անցած մեկ տարվա ընթացքում զգալի աշխատանք է կատարվել, բավականին բարձրացել է մեր կարատեիստների մակարդակը: Հուսով եմ, որ մեր ուժեղագույնները մոտ ապագայում եւս հաջողությունների կհասնեն միջազգային մրցումներում: Այն հարցին, թե հատկապես ո՞ւմ կցանկանար նշել, ֆեդերացիայի նախագահն ասաց.

- Գոհ եմ արժանի բոլոր մրցանակակիրներից, բայց չեմ ուզում առանձնացնել ոչ մեկին: Դա թողնենք հաջորդ մրցումներից հետո: Ռ. Ս.

Բռնցքամարտի Հայաստանի հավաքականը կմասնակցի աշխարհի առաջնությանը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 18-ին Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում մեկնարկելու է բռնցքամարտի աշխարհի առաջնությունը, որին մասնակցելու է նաեւ մարզաձեւի Հայաստանի հավաքականը: Մինչ այդ հայ բռնցքամարտիկները Բուդապեշտում կանցկացնեն ուսումնամարզական հավաք:

Հոկտեմբերի 8-ին պատվիրակությանն ընդունել է ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի փոխնախարար Իշխան Զաքարյանը, որը նշել է, թե մարզաձեւը նահանջ է ապրում հանրապետությունում եւ անհրաժեշտ է ամենայն պատասխանատվությամբ մասնակցել կարեւորագույն միջազգային ստուգատեսներին: Փոխնախարարը հայտարարել է նաեւ, որ աշխարհի առաջնությունում արժանիորեն հանդես եկած բռնցքամարտիկները կարժանան դրամական մրցանակների:

Հավաքականի գլխավոր մարզիչ Ալեքսանդր Սարգսյանը ներկայացրել է առաջնության մասնակիցներին եւ իր կողմից հույս հայտնել, որ կարվի ամեն ինչ հանրապետության մարզական պատիվը բարձր պահելու նպատակով:

Աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը Բուդապեշտում կվիճարկեն Վախթանգ Դարչինյանը (48 կգ, Վանաձոր), Արամ Ռամազյանը (54 կգ, Երեւան), Արթուր Գեւորգյանը (57 կգ, Երեւան), Արսեն Սիմոնյանը (60 կգ, Երեւան), Տիգրան Հակոբյանը (63 կգ, Երեւան), Սերգեյ Հակոբյանը (67 կգ, Երեւան), Գեւորգ Խաչատրյանը (71 կգ, Աբովյան), Մխիթար Վանեսյանը (75 կգ, Երեւան):

Գյումրիում խաղարկվեց ծանրամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի գավաթը

ԵՐԵՎԱՆ, 8 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գյումրիում ավարտվել է ծանրամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի գավաթի խաղարկությունը, որին մասնակցել են 20 ծանրորդներ: ՀՀ սպորտվարչության տվյալների համաձայն, հաղթողի կոչումը 54 կգ քաշային կարգում նվաճել է գյումրեցի Մակար Թամրազյանը, 59 կգ քաշային կարգում երեւանցի բանակային Եռվանդ Կիրակոսյանը, Հրաչիկ Կարապետյանը (64 կգ, Գյումրի), Արսեն Մելիքյանը (70 կգ, Երեւան), Խաչիկ Քյափանակցյանը (76 կգ, Գյումրի), Խաչատուր Փիլոյանը (83 կգ, Էջմիածին), Հակոբ Փիլոյանը (91 կգ, Գյումրի), Աղվան Գրիգորյանը (99 կգ, Գյումրի), 108 կգ-ից բարձր քաշային կարգում՝ գյումրեցի բանակային Սոս Խաչատրյանը:

ՍՈՒՐ ԳՐՉՈՎ

Օսմանյան թուրքերի ներդրումը

Երգիծաբանը թերթում է պատմության դեղնած էջերը

Օսմանյան կայսրությունը, ինչպես գիտենք, վերցեց ու մնաց դարասկզբին: Երկարատեւ, ծանր ու բոլոր կայսրություններին բնորոշ անբուժելի հիվանդությունից հետո: Եվ, պարզվում է, այս իրողության հետ չեն համակերպվում ոչ միայն թուրքերը, այլեւ աշխարհի տարբեր վայրերում բնակվող նրանց համակիրները: Այս վերաբերմունքը բացատրվում է շատ պարզ. հիշյալ հանգուցյալը ահռելի հետք է թողել քաղաքակրթության զարգացման մեջ: Հետեւաբար աշխարհը պարտավոր է ինչպես հարկն է նշել Օսմանյան կայսրության «ծննդյան» 700-ամյակը:

Ուրեմն դժվար է գնահատել Յունեսկոյի եւ նրա անխոնջ ղեկավար Ֆեդ. Մայորի թափած ջանքերը այդ տարելիցը համաշխարհային տոնակատարության վերածելու ուղղությամբ: Տեղեկություններ կան, որ որոշ զարգացած երկրներում պատվիրել են խոշոր տրամաչափի թմբուկներ եւ հզոր շեփորներ՝ հիշյալ տարելիցը թմբկահարելու նպատակով: Եվ այդ գործում ներգրավվել են փչելու անուրանալի ձիրք ունեցող քաղաքական գործիչներ եւ պատմաբաններ: Չի մոռացվել նաեւ Բիլ Քլինթոնը, որը ոչ միայն այժմ միակ գերտերության նախագահն է, այլեւ՝ երաժիշտ: Տոնակատարության կազմակերպիչները խոչընդոտ չեն համարում, որ միստր Քլինթոնը ոչ թե շեփորահար է, այլ սաքսոֆոնահար: Բայց, նկատի ունենալով նրա վերաբերմունքը թուրքերի նկատմամբ, կարծիք կա, որ նա սաքսոֆոնով էլ կարող է շեփորահարել հիշյալ տարելիցը: Ճիշտ է, առայժմ մեզ հայտնի չէ՝ ԱՄՆ-ի նախագահը պատրա՞ստ է այդ առթիվ փչելու, թե՞ ոչ...

Ինչ որ է, պատմության ելեւէջներին լավատեղյակ մարդիկ կարծում են, Յունեսկոն եւ նրա ղեկավարը թյուրիմացաբար են Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը ընդգրկել իրենց կազմակերպության միջոցառումների շրջանակում եւ համոզված են, որ շուտով թյուրիմացությունը կփարատվի, իսկ հիշյալ թուրքական տերությունը պատմության աղբանոցից հանելու եւ «մաքրելու» փորձը կձախողվի:

Նման հույսեր փայփայելու հարկ չկա, քանի որ հայտնի է, թե ինչպիսի ժողովրդավարական պետություն է Օսմանյան կայսրության մնացորդ Թուրքիան եւ ինչքանով են հարգվում մարդու իրավունքները (հասկացեք այդ երկրում բնակվող «լեռնային թուրքերի», այսինքն քրդերի իրավունքները): Այս մասին թե Յունեսկոն, թե նրա պետը պետք է որ գիտենան: Կամ էլ պետք է իմանան, թե ինչպիսի պետություն է եղել հանգուցյալ կայսրությունը: Իսկ սա յուրօրինակ դրախտ է հանդիսացել իր հպատակ բոլոր ժողովուրդների համար: Այդ բանը կարող են հաստատել ոչ միայն մենք՝ հայերս, այլեւ արաբները, հույները, բուլղարները, ռումինները, սերբերը եւ մյուսները, որ դարեր շարունակ զգացել են օսմանյան թուրքերի իշխանության ողջ հմայքը: Բոլորը պետք է հաստատեն, որ յաթաղանով զինված բարեսիրտ ու ազնիվ թուրքերը ոչ մեկին հավլին նրանց «ճշա» չեն ասել եւ ստեղծագործ ջանքերով նպաստել են իրենց այլազգի հպատակների բարգավաճմանը:

Որպես պատկերավոր կարելի է հիշել պատմական մի փաստ, որի առթիվ տարաբախտ մարդկությունը պարտավոր է հարգել Օսմանյան կայսրությունը: Չէ՞ որ առանց այս տերության չէր հայտնագործվի Ամերիկան:

Երբ թուրքերը Ալթայից իրենց հորդաներով չգային ու չհաստատվեին Փոքր Ասիայում ու շրջակա տարածքներում, սինյոր Քրիստափոր Կոլումբոսի մտքով չէր անցնի հայտնաբերել Հնդկաստան տանող ուղին: Չէ որ Օսմանյան կայսրությունը մարդասիրաբար փակել էր «Մետաքսի ճանապարհը», որով եվրոպական թագավորները, հերցոգները, դուքսերը եւ մանր-մունր ֆեոդալները մետաքսե զգեստներ ու համեմունքներ էին ստանում Արեւելքից: Դե, այդ ժամանակներում նրանք արդեն նախկին թոփ վայրենիները չէին, որոնց հին հույներն ու հին հռոմեացիները դարեր շարունակ «բարբարոսներ» ոչ այնքան հաճելի մականունն էին տալիս: Ի դեպ, այս երեւույթը հիշեցնում է նույն այդ երկրների ներկայիս նախագահների, վարչապետների, կանցլերների եւ սրանց համախոհ բիզնեսմենների վերաբերմունքը նավթի նկատմամբ: Երբ նախորդները խելքամաղ էին լինում մետաքս ու համեմունք տենչալիս, ապա նրանց հետնորդները՝ նավթի հոտից: Այնպես որ, եթե թուրքերը անանցանելի չդարձնեին «Մետաքսի ճանապարհը», սինյոր Կոլումբոսը, ծովահեն դառնալով, շատ-շատ նավարկեր Միջերկրականի ջրերում եւ ներքաշվեր այնտեղ վխտացող թուրք ծովահենների չափազանց բարեսիրական գործողություններին:

Ավելացնենք, որ Օսմանյան կայսրությունը նպաստել է քրիստոնեության տարածմանը: Չէ որ Ամերիկայի բնիկները դարձի են եկել եվրոպացիների այնտեղ գալուց հետո: Այնպես որ, ներկայիս Լատինական Ամերիկայի բնակիչները, որ մինչեւ Կոլումբոսը սատանան գիտե, թե ինչ էին պաշտում, դարձել են բարեպաշտ քրիստոնյաներ: Իհարկե, նորից թուրքերի շնորհիվ...

Մի խոսքով, արժանի գնահատական է հարկավոր տալ Յունեսկոյի նախաձեռնությանը՝ Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը միջազգային մակարդակով նշելու համար: Կարծում եմ, որ եթե սինյոր Մայորը այդ գործը գլուխ բերի, կարող է ստանալ ինչպես սեփական բուստը ուզած պահին Իրաքյան Քրդստան մտնող թուրքական բանակի գնդապետի կոչում: Դրան միանգամայն արժանի է նա...

ԳՈՒՐԳԵՆ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ԹԵՔԵՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ

50-ամյակի տոնակատարությունների
բացման հանդիսություն-համերգ
մասնակցությամբ
հանրապետության
վաստակավոր արտիստների եւ կոլեկտիվների

Տեղի կունենա կիրակի՝ 12 հոկտեմբերի, 1997, ժամը 5-ին,
Ազգային օպերայում:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԱՐՏՈՆՅԱԼ ԳՆԵՐՈՎ

Հայտնում ենք հանրապետության բոլոր կարգի թոշակառուներին, բուհերի եւ միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների բոլոր ուսանողներին, որ «Հայփոստ» միավորման «Կոնտակտ» պետական ձեռնարկությունը ամենաարտոնյալ գներով կատարում է Ռուսաստանի Դաշնությունում եւ Համագործակցության մյուս երկրներում, ինչպես նաեւ հեռավոր արտասահմանում տպագրվող թերթերի, գրքերի, մասնագիտական պարբերականների 1998 թ. առաջին կիսամյակի բաժանորդագրություն:

Բաժանորդագրությունը կատարվում է Երեւանում, համար 2 փոստային բաժանմունքում (Սարյան 22-բարձրահարկ շենքի առաջին հարկում), ինչպես նաեւ մնացած փոստային բաժանմունքներում եւ հանրապետության քաղաքների ու մարզերի փոստային բաժանմունքներում:

Բաժանորդագրության վերջին ժամկետը ս. թ. նոյեմբերի 15-ն է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար խնդրում ենք զանգահարել 53-80-06, 53-38-02, 71-66 հեռախոսահամարներով:

«ԿՈՆՏԱԿՏ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆ

Բոլոր նրանց համար,

ովքեր ուզում են նվազեցնել կամ ավելացնել քաշը, բարելավել կազմվածքը: Փորձառու մասնագետի խորհրդատվություն:

Զանգահարել 22-04-90, ժամը 9-11-ը եւ 20-22-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան Կոմիտաս փողոցում, 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում (Արաբկիր հանրախանութի շենքում):

Զանգահարել 23-34-35

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բնակարան 9 հարկանի շենքի 8-րդ հարկում, Խորենացու փողոցում:

Զանգահարել 23-37-96

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կխնամեմ երեխա 10 ամսականից բարձր տարիքի:

Հեռ.՝ 24-88-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

4 սենյականոց բնակարան 115/70 քմ, Չարենցի 52, 3 հարկանի քարե շենքի 2-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 55-66-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

Առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

սեփական երկհարկանի շենքի 2-րդ հարկը՝ բաղկացած երեք սենյակից: Երկու կողմից սեփական հողատարածք 300 քառ. մետր ընդհանուր մակերեսով: Երկու ավտոտնակ, մուտքը առանձին: Հասցեն՝ Զրուցաշ 68 (ԳԱ հետեւի մասում):

Հեռախոս 52-54-39:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ուրբաթ օրը ժամը 13.15-ին համալսարանի կենտրոնական շենքի առաջ կայանալու է Յունեսկոյի կողմից Օսմանյան կայսրության 700-ամյակը միջազգային մակարդակով նշելու մտադրության դեմ ուսանողության բողոքի հանրահավաք:

Կոչ ենք անում բոլորին մասնակցելու հանրահավաքին:

Բողոքի ձայն բարձրացնել արյունոտ կայսրության տարեդարձը հովանավորելու փորձի դեմ:

Հայոց ցեղասպանության պատասխանատու մեծարանքի արժանի չէ:

Հայոց հողերի զավթիչը պետք դատապարտվի, ոչ՝ փառաբանվի:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հոկտեմբերի 9-ին, ժամը 14-ին, Գրողների միության կլոր սրահում տեղի կունենա բանաստեղծուհի Ազնիվ Սահակյանի **«Շնչառություն»** բանաստեղծական ժողովածուի քննարկումը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրքերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www/arminco.com/spyur):

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 680 Տպաքանակը 3000 Ստորագրված է տպագրության 8. 10. 1997 Գինը՝ 100 դրամ